

ערבות

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 61 | אב התשע"ה | אוגוסט 2015

אגדה בחייו

סיפורים רבים ודמויות צבעוניות מילאו מאז ומעולם את פונדק הק"מ ה-101, הפונדק של כושי רימון. גם היום הפונדק מארח דמויות יוצאות דופן וצופן סיפורים מפתיעים, המעבר של שטח הפונדק מחבל איילות למועצה האזורית הערבה התיכונה הוא סיבה טובה לראיון מיוחד עם כושי על החיים ועל הערבה. עמ' 14

אישון במדבר, מדור צילום
חדש של הצלם אלכס
ליבק, תושב חדש בערבה
עמ' 26

אורנה טל בראיון מיוחד עם אסתרקה
פורת, על אישי וציבורי בסיום 26
שנים של ניהול המרכז הטיפולי.
עמ' 12

פעילות מגוונת ותוכניות
העשרה לילדים ונוער
בערבה בימי חופשת הקיץ
עמ' 5

חדש!

פנצ'ריית מיכונית בצופר

מכירת צמיגים לרכבים פרטיים, משאיות, טרקטורים וצמ"ה מצברים, שמנים

הסכמי שרות עם חברות תובלה

חפשו אותנו בפייסבוק "מיכונית"
יגאל אפל, מושב צופר
052-4260991

בואו לבקר בחנות הדיגיטל הראשונה בערבה!

קבלו אחריות יבואן רשמית ושירות על כל המוצרים - זה אומר שאם קרה משהו למוצר שקניתם אצלנו לא תצטרכו לבזבז את הזמן ולנסוע לעיר, פשוט תגיעו אלינו ואנחנו נטפל בהכל. במידה וזה סמארטפון, אנחנו אפילו נספק לכם מכשיר חלופי. מדהים!

מחשבים ניידים | טלפונים חכמים | ציוד היקפי | אביזרים נלווים | מעבדת תיקונים שירות טכנאי למחשבים ורשתות עד הבית | התקנת מערכות אזהקה ומצלמות אבטחה

א'-ה' 20⁰⁰-16³⁰ / 13⁰⁰-8³⁰
יום שישי בתיאום מראש

052-4260033

משק 66 / עין יהב

תוכן עניינים

דבר ראש המועצה	3
חדשות ערבה	4
פרידה מחבר	11

כתבות

ציפור הנפש, אורנה טל מראיינת את אסתר ק' פורת, על האישי והציבורי ועל עשייה הנוגעת בכולנו	12
פונדק הרוחות, ראיון מיוחד עם כושי רימון, על תמימות, על חברים, ועל החיים עצמם	16
אורחת חוזרת, שיחה עם לורן סייבל, מתנדבת בשותפות ערבה אוסטרליה, על קשר חוצה יבשות	22

מדורים

אישון במדבר	26
עשינו עסק	27
צפר צמרת	28
אבנים מתגלגלות	30
שירה	31
מועדון ארוחת הבוקר	32
המוח: תשבץ היגיון	34

עורכת ראשית

רינת רוזנברג

עורכת מדורים

שחר איתני

עריכה לשונית

צופית לדרגרבר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

מועצה איזורית ערבה תיכונה

צילום שער

כושי רימון בפונדק הק"מ ה-101

צילום: רינת רוזנברג

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

rinat@arava.co.il

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

דבר ראש המועצה

ימים ספורים לפני סגירת גיליון זה של עיתון ערבות נהרג מוישל'ה אופיר בתאונת טיסה. בשורה קשה למשפחתו, למושב חצבה ולאזור. מוישל'ה אופיר היה מעמודי התווך, מהגרעין המייסד של מושב חצבה, ממובילי הקמת המושב. אישיותו, ערכיו וחוכמתו היו משענת לרבים. למוישל'ה הייתה תבונה ויושרה שהנחו אותו והשפיעו על כל מכריו.

בחודשים האחרונים החלנו בהכנתו של סרט המתעד את הקמת יישובי הערבה. כדי לדעת איך ואת מי לראיין לסרט, פנינו למוישל'ה שייסע בחשיבה על מי ומה יסופר. מוישל'ה היה אמור להיות הכוכב של חצבה, מי שהוביל להקמת המושב, יש מאין. לאורך השנים היה מוישל'ה הכתובת לסיפורים מאחורי הקמת יישובי הערבה.

למה ביה"ס התיכון ומבנה המועצה נבנו על עמודים? למה הבתים בחצבה בנויים ברביעיות ופונים זה לזה? איך שכנע את האדריכלים לרווח בין הבתים? ואיך השיגו תקציבים באותם הימים? - אלו הן רק מעט מהשאלות והשיחות על פרטים, שחוששני שאיש כבר לא יוכל לספר. מלבד הידע הרב שנבע מתוך העשייה, מוישל'ה ראה חשיבות גדולה לספר את הסיפורים והיה לו רצון לספרם, ולכן היה מהנה כל כך לשמוע וללמוד ממנו. בשנים האחרונות, אהבתי לקבל ממנו או מרבקי, שמסרה לי בשמו, הערות בונות - והן תמיד היו בונות. מעולם לא שמעתי ממוישל'ה רעות על אנשים אחרים, תמיד היה רואה את הצדדים הטובים, תכונה נדירה ומדהימה.

כל מי ששמע שאני מחצבה, היה מוסר מיד ד"ש למוישל'ה, היה נראה שכל מי שמכיר את חצבה מכיר את מוישל'ה, ואכן חצבה היא מוישל'ה ומוישל'ה - חצבה. משפחת אופיר היקרה, אני משתתף בצערכם.

אנחנו עומדים בפתחה של עונת השתילות, תחילתה של העונה החקלאית בערבה. כמו בכל שנה זהו שלב של ציפיות לצד חששות. השנה אנחנו מתחילים בערבה עונה בעוד החקלאות באזור נמצאת בתהליך דרמטי של שינוי. השינוי הוא כורח המציאות, הוא בלתי נמנע והוא אינו קל. עם זאת הוא אפשרי, ולשמחתי את הצורך לעשותו ולאפשר אותו ראו גם שותפינו במשרד האוצר ובמשרד החקלאות אשר אישרו מענק מיוחד לצורך הסבות משקים מפלפל לגידולים אחרים. בסקר הגידולים לעונה הקרובה אנחנו רואים שינויים דרמטיים בתמהיל הגידולים ובכלל זה ירידה של 40% בקירוב בשטחי גידול הפלפל בערבה, וכניסה של גידולים נוספים לתמהיל הגידול במשקים בערבה. בד בבד מתארגנות יוזמות משותפות אשר מטרתן להביא לייעול, לחיסכון וליצירת מסגרות אזוריות שיוכלו לחזק את החקלאים בערבה ככוח משפיע גם בקניות של תשומות (מהלך שנכנס עכשיו לעונה השלישית בהצלחה רבה), גם בהתארגנות לשיווק בשוק המקומי (מהלך הקורם עור וגידים בימים אלה) וגם בהתארגנות משותפת של חקלאים, בהקמת אגודה השייכת לחקלאים לייצוא תוצרת חקלאית. כל אלה הם מהלכים חיוניים וחיוביים מאוד.

כחלק מהפעילות שאנחנו מובילים למען האזור התקיימה בוועדת הכספים של הכנסת ישיבה מיוחדת בעניין הצורך לתת מענה לתושבי הערבה ולחקלאות בערבה כחלק ממחויבות המדינה לאזור. הישיבה הייתה תוצאה של מהלכים שמקדמים חברי הכנסת - איתן ברושי, רויטל סוייד, מיקי לוי, חיים ילין, יצחק ועקנין, דני עטר, ויואל חסון - ועוד רבים וטובים למען הערבה. שתי החלטות דרמטיות קיבלה ועדת הכספים בישיבתה. ההחלטה הראשונה נוגעת לכלל המגזר החקלאי והיא ההחלטה שיש לבטל את מס המעסיקים בחקלאות לאלתר. זהו הישג חשוב נוסף בכל הקשור לעמדתה של המדינה ביחס לחקלאים כמעסיקים. עוד לא נאמרה בנושא זה המילה האחרונה, ואנחנו פועלים לוודא שהמס הציני הזה אכן יבוטל בחוק בתקציב המדינה. החלטה השנייה נוגעת להכרה כי המדינה צריכה לתת מענה כולל לפיתוח ההתיישבות בערבה במסגרת תכנית מיוחדת של תמריצים ותשתיות שיאפשרו את פיתוח האזור. זו החלטה חשובה מאוד.

מיום כניסתי לתפקיד ראש המועצה, צוות המנהלים ואני מקדמים מהלכים שמטרתם להביא לאכלוס מואץ של יישובי הערבה והגדלת האוכלוסייה בערבה לכדי 7,000 תושבים (כ-1,600 משפחות).

המשך בדף הבא...

אני מאמין שהערבה חייבת לגדול. זהו תנאי להמשך קיומה של ההתיישבות כאן. הגדלת כמות התושבים בערבה היא אינטרס של התושבים החיים בערבה. המשמעות הישירה של הגדילה הדמוגרפית תתבטא באיכות החיים, במגוון האפשרויות בכל תחומי החיים, בחינוך, בבריאות, בתעסוקה ובתרבות. אין לדעתי אפילו תחום אחד שבו יש יתרון ל"קוטן".

כדי לאפשר את צמיחה הדמוגרפית וליצור תנאים שימשכו לכאן מתיישבים חדשים, אנחנו מגבשים תכנית שתובא לממשלה לצורך אישור משרדי הממשלה ויצירת חקיקה מתאימה. התכנית נשענת על ארבעה עוגנים מרכזיים:

- הרחבת מגוון התעסוקות
- הרחבת היצע המגורים
- הקמת מרכז אקדמי
- האצה של פיתוח והקמת תשתיות לאזור נמשך לפתח את התכנית עם משרדי הממשלה ונביא אותה לדיון נוסף בוועדת הכספים על מנת לקדם אותה לביצוע.

עונת שתילות מוצלחת והמשך קיץ טוב לכולנו,

אייל בלום, ראש המועצה

מנכ"לית המועצה

נלחמים במפגע הזבובים והיתושים

כמויות הזבובים והיתושים באזור הם מפגע של ממש באיכות החיים. יש למפגע הזבובים "גלים" במקביל לתקופות עיבוד השטחים וחסול שאריות הגידול. יחד עם זאת יש עדיין פעולות שיכולות להקל ואף למנוע את המפגע. לשם כך המועצה עובדת בשנה האחרונה עם חברת הדברה מתוך כוונה להביא לטיפול מקצועי ומקיף לבעיה. לאחר שבוצע במושב צופר פיילוט מוצלח לטיפול מקיף בבעיית הזבובים והיתושים, נעשה מבצע אזורי בכל היישובים, מבצע אשר כלל ריסוסים של המטמנות בצידי היישובים, הקמת תשתית מלכודות מסביב ובתוך היישובים, במתקני טיהור השפכים נעקרה העשבייה והאתרים רוססו. בהמשך נערך מבצע אזורי לריסוס מסיבי של פחי האשפה בחצרות הבתים על מנת למנוע התפתחות של רימות וגלמים. כיוון שמדובר בבעיה לא פשוטה והפתרונות הם על פי רוב זמניים, פנתה חברת ההדברה

רויטל טריפלר, רו"ח

מנכ"לית המועצה

החברה לפיתוח

הוקם פורום לחשיבה יזמית ואלטרנטיבית לפיתוח תעסוקות בערבה

החברה לפיתוח פועלת על מנת לקדם את הפיתוח האזורי ולהיות זרוע הביצוע של המועצה. בחברה מחלקות רבות ובהן עובדים רבים ומסורים. עם כניסתי לתפקיד כינסתי את העובדים למפגש הכרות וחשיבה משותפת לפיתוח רעיונות ויוזמות. כמו כן הקמתי פורום מיוחד של תושבים העוסקים בפעילות לא חקלאית או בחקלאות "שונה" מהמקובל. גם בפורום זה המטרה היא לבחון שינויים, יוזמות

חינוך ומתנ"ס

נמשכות הפעילויות לילדים והנוער בחופשה

חופשת הקיץ החלה בשמחה בפעילויות נוער ובקייטנות. ארבעים בני ובנות שכבת ט' השתתפו בקורס מדצ"ם (מדריכים צעירים) של תנועת בני המושבים. כולנו מקווים שהם חזרו עם כוחות, רצון וידע שיסייעו להשתלבות בתפקידי הדרכה שונים בשנה הבאה. מחלקת הנוער בראשות יניב יהב, פרסמה תכנית קיץ מגוונת למסיימי כיתות ד-יב, במטרה ליצור עניין ומפגש חברתי איכותי, גם בשעות הקטנות של הלילה שבהן בני הנוער פעילים. תכנית "בא בלילה" יצאה לדרך עם זוג מדריכי הלילה - דניאל וחן. רכב "בא בלילה" מסתובב ביישובים ארבעה לילות בשבוע משעה תשע בערב עד שתיים לפנות בוקר, ומציע מפגש חברתי בטוח, בעיקר למסיימי

כיתות ט-יב, ופעילויות חווייתיות שונות. פעם בשבוע מתקיים ערב אזורי לפי שכבות גיל סביב סדנה או הרצאה עם אורחים מבחוץ. כולנו מקווים שחופשת הקיץ תמשיך עם מינימום מצבי סיכון.

"בית הספר של החופש הגדול" וקייטנות הספורט התקיימו החודש בהצלחה רבה למאה וחמישים מסיימי א-ד. השנה הקדשנו את הפעילויות ב"בית הספר של החופש הגדול" לנושאים שונים באמנויות (אמנויות הבמה, אמנויות לחימה ויצירה), במטרה לחשוף את הילדים למגוון חוגי המתנ"ס ולעודד אותם ליצירה ולהשתתפות בתחומים אלו. תודה גדולה לרעות שיפמן צורף שריכוזה השנה את הפעילות ולאורה פרס ששימשה כמנהלנית. מחנות הספורט, בניהולו של יוסי לין, הסתיימו בימים האחרונים אף הם. כמאה תלמידים התאמנו במחנה כדורסל ומחנה שחייה, שיפרו את ביצועיהם ויכולותיהם בתחומים אלה, בהנאה גדולה.

מ-16 עד 21 באוגוסט ייפתחו קורסי קיץ במחול, בתיאטרון ובמוסיקה. ב"מחנה מוסיקה" יארחו הנגנים הצעירים מהערבה - נגנים אורחים, בני גילם ממקומות אחרים בארץ, לעשייה משותפת. בקורס במחול יתרגלו ויתקדמו בנות ובני אולפן המחול פלמנקו, קצב ומחול קלאסי. בקורס הקיץ בתיאטרון תתאפשר חשיפה ויינתנו טעימות לתחומי התיאטרון השונים: פנטומימה, צלליות, מצלמה, בובות, תרגול ומשחק והרבה ביטוי עצמי. ההרשמה לקורסים נמשכת ופרטים מלאים על התכניות ניתן לראות באתר המתנ"ס. כולם מוזמנים להצטרף לפעילויות.

ההרשמה לחוגי המתנ"ס לשנת תשע"ו תיפתח כבר החודש! כולם מוזמנים להירשם!

המשך קיץ נעים!

אילת להב-ביגר,

מנהלת מחלקת חינוך ומתנ"ס

אנשי חינוך, מורים, הורים, מדריכים ובעלי תפקידים בחינוך הפורמלי והבלתי פורמלי שימו לב!

מחלקת חינוך מתכבדת להודיע על פתיחת ההרשמה לקורס

הכשרה מעשית לאנשי חינוך וטיפול להפחתת אלימות חברתית בקרב ילדים ובני נוער

למידת מודל "מצמיחים" - מודל המציע גישה חדשנית וייחודית למניעת אלימות ותוקפנות חברתית בקרב ילדים ובני נוער במטרה ליצור חברה שמונעת מערכים של אכפתיות, תמיכה ופרגון.

הקורס יתקיים ב-10-11/8/15 בשעות 09:00-15:00.

הקורס ללא עלות ובמימון מחלקת החינוך. מהרו, ההרשמה נסגרת בקרוב!

לפרטים - נעה טלשיר, רכזת טיפול בפרט 054-6761695

noat@arava.co.il

ועדה חקלאית

ירידה של שלושים וחמישה אחוזים בשטחי גידול הפלפל לעונה הקרובה

הסיוע שאותו הצלחנו להביא לערבה לצורך ביצוע הסבות אִפשר למשקים רבים לבצע מהלכים נחוצים לפתיחה העונה החקלאית המתחילה בימים אלה. השאיפה המרכזית שהובילה אותנו בחודשים האחרונים הייתה לאפשר למשקים להמשיך ולפעול, להביא ליצירת תמהיל גידולים גדול יותר ולפזר סיכונים. בעונה זו אנחנו רואים תמהיל גידולים מגוון הכולל ירידה משמעותית של כשלושים וחמישה אחוזים בגידול הפלפל לעומת השנה החולפת. צפויות השנה נטיעות של יותר מאלפיים דונם תמרים, ומסתמנת מגמה נוספת של נטיעת נשירים והדרים. בתוך כך, יש לצערנו הרב גם חקלאים שאינם יכולים לפתוח עונה במציאות הכלכלית שאליה הם נקלעו. על סמך מידע שהגיע ממרכזי המשקים במושבים, מספר המשקים שנסגרו - כלומר בעל המשק נמצא ביישוב אך אינו פותח עונה והשטחים שלו לא יעובדו - עומד על כשישה עשר. מאחורי כל משק יש משפחה, חברים בקהילה, וההשלכות אינן

רשות הניקוז

אתר אינטרנט חדש לרשות הניקוז

אתר אינטרנט לרשות ניקוז ערבה ואתר המים עלו לאוויר. אתם מוזמנים לבקר באתרים החדשים בכתובות:

אתר רשות ניקוז ערבה
www.nikuzarava.co.il

כולל מידע על פרויקטים שהסתיימו פרויקטים בביצוע, מידע על שיטפונות, מזג אוויר ומידע מקיף על פעילות רשות הניקוז בעבר ובהווה.

פשוטות. אנחנו ממשיכים לפעול מול משרדי הממשלה למען הקלות, שינויים והיערכות משותפת שתאפשר לחקלאי הערבה לגדל תוצרת ולהתפרנס ממנה.

התארגנות אזורית לשיווק בשוק המקומי

בחודשיים האחרונים, מובילים איתן ליפשיץ מצופר ואיתי גל מעין יהב, בתמיכת הוועדה החקלאית ובסיועה, מהלך אזורי במטרה ליצור גוף אחד. הגוף יטפל בתוצרת החקלאית, ישווק אותה מהערבה לשוק המקומי, ייתן לחקלאים יכולת להגיע לפדיון גבוה ויזיל את העלויות הכרוכות בלוגיסטיקה. לצורך קידום המהלך הופעלה אגודה משותפת לכל המושבים ומונתה עבודה הנהלה עסקית ובה נציג מכל מושב. איתן ואיתי קיימו בחודשים האחרונים פגישות ושיחות בכל היישובים וגיבשו יחד עם הנציגים את המהלכים הנחוצים. אגודת "ופי של ירקות" נותנת למהלך האזורי את הפלטפורמה הלוגיסטית ואת המערך הנחוץ למימושו וזהו בסיס חשוב להצלחתו של המהלך. חשובה לא פחות היא הצטרפות החקלאים מכל היישובים ועמידה משותפת כגוף בעל השפעה על המחירים וצמצום פערי התיווך. המהלך יצליח בתנאי שניכנס אליו כולנו ונוביל אותו יחד.

חמי ברקן, יו"ר

הוועדה החקלאית

מו"פ

הסטודנטים לתואר שני במרכז המשתלמים משתלבים בתכניות מחקר במו"פ

תכנית הלימודים לתואר שני באבטחת מזון החלה לפעול השנה במרכז הבינלאומי למשתלמים בערבה. לתוכנית שותפים שלושה גופים מרכזיים: אוניברסיטת תל אביב, מרכז המשתלמים, ומו"פ ערבה תיכונה וצפונית. לאחר שלבי הגיבוש והבנייה, התכנית מתנהלת באופן שוטף ומתבססת בעיקר על מרצים מהמו"פ וממרכז מדע ים המלח והערבה. במחזור הלימודים הראשון סטודנטים מווייטנאם שסיימו תואר ראשון במדעי הטבע. תכנית הלימודים כוללת קורסים בפיזיולוגיה של צמחים, קריאה ביקורתית וסמינריון. כחלק מתכנית לימודי החובה של התואר השני חוקרי המו"פ מפעילים השנה עבודת פרקטיקום אקדמית. בפרקטיקום הסטודנטים מבצעים מחקרים עכשוויים במו"פ החקלאי ובמו"פ המדעי. כל פרויקט מלווה על ידי חוקר המנחה את העבודה לניסוח שאלת המחקר, בנייתה של תכנית הניסוי, מדידות והסקת מסקנות. ד"ר יאיר כהן מלווה את המחקר באקוופוניקה (מערכת משולבת של דגי מאכל וגידולים חקלאיים); ד"ר גדעון וינטרס מנחה עבודת פרקטיקום בנושאים: השפעת זיהום הנפט על עצי שיטה, פיתוח מדדים לגילוי מוקדם של עקות בשיטים, וכן השפעת מליחות על צמחי מים מתוקים. ד"ר אפי טריפלר מנחה עבודה בנושא השפעת עקת מליחות על יצור ואבטחת אורז. בהמשך ישולבו חוקרים מתחומים נוספים. תכנית הלימודים לתואר שני במרכז המשתלמים מעמיקה ומגבירה את תחומי המחקר בזכות שילובם של הסטודנטים בפרויקטים הקשורים לתכנית הלימודים ובזכות המחקרים המבוצעים בה על ידי החוקרים הן במו"פ ערבה והן במו"פ המדעי. התכנית עומדת בקנה אחד עם אחת המטרות המרכזיות של המו"פ: להתפתח ולהוביל כמרכז מחקר ללימוד עקות סביבתיות.

בוועד הורויץ, מנהל

מו"פ ערבה תיכונה וצפונית

עמיקם סבירסקי, ראש מטה ההתיישבות במשרד הביטחון וצוותו עם נציגי משרד הבינוי, קק"ל וצה"ל ביקרו בערבה בחודש יוני לבחינת צרכי הביטחון השוטף ביישובי הערבה. בין היתר ניתן מענה להסדרת גדרות ודרכי ביטחון. בנוסף סוכם על הפעלתו של מחסן חירום אזורי שהוקם באזור התעשייה וכן תמיכת משרד הביטחון בהקמתו של מוקד אזורי להצלה וחירום.

איכות הסביבה

בית הספר היסודי הוסמן כבית ספר ירוק

לאחרונה התבשרנו כי בית הספר היסודי הוסמן כבית ספר ירוק. ששת הקריטריונים הנדרשים לצורך ההסמכה הם: תכנית לימודים, פרויקט קהילתי, אורח חיים מקיים, נראות ירוקה, הנהגה ירוקה והכשרת מורים. במהלך השנתיים האחרונות היה בית הספר היסודי בתהליך הנדרש להסמכתו, ובאפריל האחרון נערכה ישיבת ועדת הסמכה במשרדי מחוז דרום של המשרד להגנת הסביבה בהשתתפות עדי קינן, סגנית מנהלת ב"ס, עפרה נתן, מנהלת הבוסתן ושלושה תלמידים נציגי ההנהגה הירוקה בבית הספר - חן פרטוק (כיתה ו'), עודד שחר ועומר קרקוקלי (כיתה ג'). חלק מפרויקט ההנהגה הירוקה שהובילו תלמידי בית הספר היה להפיץ סקר הרגלי צריכה ביישובי הערבה. תוצאות הסקר גילו כי כ-80% מהעונים לסקר נחשפו

צילום: רינת רוזנברג

להסברה סביבתית באמצעות פעילות בית ספרית, על ידי הילדים והנכדים ובמסגרת היום הפתוח במו"פ. ועדת ההסמכה כללה נציגים מהמשרד להגנת הסביבה, ממשרד החינוך והחינוך הסביבתי של המָנהל לחינוך התיישבותי, שבחנו את עמידת בית הספר בקריטריונים הנדרשים. תודה לצוות בית הספר על המחויבות ועל קידום התהליך יחד עם היחידה הסביבתית והמשרד להגנת הסביבה.

מיחזוריות חדשות בערבה

לאחרונה התחדשנו בארבע מחזוריות ברחבי המועצה של תאגיד המחזור אל"ה. עד לתוספת זו היו במועצה שלושים ואחת מחזוריות בפריסה מלאה בכל היישובים, בבית ספר שדה ובמו"פ. המחזוריות מיועדות לאיסוף של בקבוקי פלסטיק (שאינם כלולים בחוק הפיקדון) המועברים לאחד משני מרכזי העיבוד של תאגיד אל"ה. שם נעשה תהליך הכנה לקראת העברתם למפעלי המחזור כחומר גלם לתעשייה. בשנת 2014 מחזרנו בערבה כעשר טונות בקבוקים מכל הסוגים

והנפחים. תוספת של ארבע מחזוריות מגדילה את נפח האיסוף ביותר מ-10%. אחד האתרים שבהם הוספנו מחזוריות הוא חאן התעסוקות בצוקים, שם הוקמה פינת מחזור כמענה לצרכי העסקים הפועלים בו.

פינוי חומרי הדברה

גם השנה נעשה איסוף ופינוי של חומרי הדברה בסיום העונה החקלאית. פעילות זו נעשית אחת לשנה במימון מלא של המועצה. השנה נאספו כשתי טונות של חומרי הדברה מסתמנת ירידה בכמות חומרי ההדברה לפינוי (כ- 50% משנת 2014) וניתן לתלותה בפינויים קודמים שנעשו בשנים האחרונות, לצד שימוש וניצול נכון של חומרים חדשים הנרכשים ע"י החקלאים. החומרים נחשבים לחומרים מסוכנים והם פונו לאתרים ייעודיים על ידי 'החברה לשרותי איכות הסביבה בע"מ'. החברה פעלה באזור בליווי כימאי שהפריד בין סוגי החומרים על פי הנחיות מחמירות של המשרד להגנת הסביבה.

יעל חביב, מנהלת היחידה הסביבתית

חדשות ערבה

שותפות ביחד ערבה אוסטרליה

נערכים לקראת הפרויקטים לשנת 2016

שותפות ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית מפעילה השנה מספר פרויקטים מרכזיים ומתמקדת בחיזוק הקשרים בין קהילת הערבה לבין הקהילה באוסטרליה. במסגרת הפעילות יוצאות משלחות לאוסטרליה ובהן משלחת נוער, משלחת חוקרים וחקלאות ומשלחת קולינריה. כחלק ממסגרת הפעילות נשלחים מדריכים בוגרים מהערבה למחנות הנוער בסידני. מן הצד השני מגיעות לערבה משלחות של בני נוער מאוסטרליה. אירוח המשלחות משלב קשרים בין קהילתיים עם מנוע תיירותי כלכלי לאזור. השותפות וחברות תיירות עסקיות המעורבות בפעילות המשלחות, משקיעות

בערבה כ-200,000 שקלים בשנה. האירוח הכולל לינה, מזון ופעילויות.

השותפות ממשיכה השנה בתמיכתה בפסטיבל סרטים בערבה המשלב גם פעילות מול יוצרים ואירועי קולנוע באוסטרליה. פרויקט נוסף הוא פרויקט "מטבח בוסתן" הכולל בישול, תזונה נכונה וקשר עם הקהילה באוסטרליה. הפרויקט הוא פרי הפעילות של משלחת הקולינריה שיצאה בשנה שעברה. הוא יתחיל לפעול משנת הלימודים הקרובה בבוסתן שיטים שבבית הספר היסודי. השותפות תומכת גם בבית הספר החקלאי במו"פ. לשותפות עניין רב בפרויקטים העוסקים בזהות יהודית ושיח מרובה דעות, ומעניקה לכנס לימוד ולפרויקט "קולות" את תמיכתה המלאה.

אנחנו נערכים לשנת הפעילות הבאה ומכינים "קול קורא" שיופץ בספטמבר, נשמח לקבל רעיונות לפרויקטים נוספים לקידום

עמותת "בין השיטין" - מכינת ערבה ותכנית עבודה עברית

האקדמית הבאה. החלה היערכות לתקופת החורף 2015-2016, היערכות הכוללת רישום חקלאים המעוניינים בהעסקת עובדים

צילום באדיבות פרויקט עבודה עברית

עבודה עברית - בחורף האחרון עבדו בערבה במסגרת התכנית שישים צעירים אחרי צבא במושבים עידן, חצבה, עין יהב וצופר. בסיום חצי שנה של "העבודה המועדפת" התקיים אירוע משותף בצוקים אשר כלל יוגה, מפגש עם המטפס הישראלי דורון אראל ועוד פעילויות. רוב משתתפי התכנית לא הכירו את הערבה עד הגעתם למושבים ולעבודה בשדות. הם יוצאים מהאזור כשגרירים נלהבים של החקלאות בערבה ובכלל. בחודשים אלו עובדים בחצבה ובעין חצבה חמישה עשר צעירים בעבודות ההכנה לגדיד, ואליהם יצטרפו בימים הקרובים כעשרים וחמישה סטודנטים המגיעים בחופשת הקיץ לחודשיים של עבודה בגדיד עד תחילת שנת הלימודים

הערבה וקידום שיתופי הפעולה עם הקהילה האוסטרלית.

התהליך הצפוי מפרסום "קול קורא"
ספטמבר
פרסום "קול קורא" והגשת בקשות התמיכה
▲
אוקטובר-נובמבר
הצגת הבקשות ודיון בוועדות השותפות
▲
החלטה על הפרויקטים הנתמכים בשנת 2016

אורית כהן-אלקיים
מנהלת שותפות ביחד, ערבה אוסטרליה

מובילים פרויקט מיתוג תיירותי לכביש הערבה

בחודשים האחרונים אנו פועלים יחד עם חבל אילות, שכנינו מדרום ושותפינו לכביש הערבה, ליצירת מהלך מיתוגי לכביש 90 בערבה, ככלי לחשיפת התיירות והתוכן בערבה ולא רק כדרך להגיע לאילת או ממנה. תהליך זה צפוי להשפיע על העסקים בערבה לכל אורכה במישור התדמיתי ובמישור המעשי. בתחילת החודש התקיים מפגש פתוח לציבור לצורך

הצגת הפרויקט ודיון בתפיסת הפרויקט.

פרוייקט "תגלית" מגיע לויידור

"מרכז ויידור", מרכז המבקרים האזורי, החל בעבודה עם פרויקט "תגלית" ומוביל סיורים לקבוצות של נוער יהודי מחו"ל. פרויקט "תגלית" מצטרף בכך לקבוצות נוער נוספות מחו"ל המגיעות לפעילות במרכז ובהן "יהודה הצעיר", נוער קק"ל וכמובן נוער שמגיע במסגרת שותפות ערבה-אוסטרליה. לאור זאת, מספר המבקרים בשנה צפוי לעלות בעשרה אחוזים בקירוב. "מרכז ויידור", כמו חקלאי הערבה, מסכם את השנה האחרונה ונערך לקראת השנה

ביטחון

העורף. הן נעשו לצורך בדיקת מוכנות המועצה לתרחישי חירום שונים. הביקורת עברה בהצלחה. פיקוד העורף ורח"ל הצביעו על מספר ליקויים שתוקנו החודש והמליצו על כלים לשיפור. לאחר סיכום הפעילות וההתארגנות המועצה ערוכה כעת בצורה טובה לתרחישי החירום כפי שהוגדרו על ידי מערכת הביטחון.

מוכנות לרעידות אדמה

בעשרים ושבעה ביוני ארעה באזור רעידת אדמה בעוצמה של 5.2 דרגות. מיקומו הגיאוגרפי מחייב את כולנו להיערך לתרחיש של רעידת אדמה בעוצמה גדולה. זה הזמן לרענן את המידע הנוגע במוכנות לקראת

צילום באדיבות עמותת דרך לוטן

תיירות

עמותת "דרך לוטן" זכתה במכרז של משרד הרווחה, המכרז כולל בתוכו הפעלה של שירות המבחן לקטינים ולבגירים בסדנאות שטח של יום, יומיים ושלושה וכן מסעות של שבוע ימים ושבועיים (מומחיותה של העמותה) עבור "חסות הנוער" (הוסטלים, חלופות מעצר ומעונות נעולים לבני נוער). משמעותה של הזכייה במכרז משרד הרווחה היא הגדלתה של פעילות העמותה בכל הארץ.

מכרז

הבאה. שנת הפעילות האחרונה כללה כ-20,000 מבקרים, מגוון אירועים, הרצאות וכנסים, וכל אלה נמשכים גם בחודשי הקיץ. מומלץ לעקוב אחרי הפרסומים באתר המועצה. שעות הפתיחה בכל ימות השבוע בין השעות 09:00-16:00 (סיור יוצא בכל שעה עגולה, האחרון יוצא בשעה 15:00). אתם מוזמנים לביקור חווייתי ומסקרן, יחד עם אורחים וחברים המגיעים בערבה. זו חלופה מהנה לבילוי בבריכה וגיוון נהדר בימי הקיץ החמים...

גלי כהן, פיתוח עסקי יונתן גריסנה, מנהל מרכז ויידור

מכרז

אירוע רעידת אדמה. פיקוד העורף ממליץ על **רשימת ציוד והיערכות לחירום: מים ומזון** - מלאי מים (לפחות 4 ליטר לאדם) ומלאי מזון משומר (כזה המאוחסן ממילא בבית). יש להקפיד על ריענון מוצרי המזון והמים כדי שלא יפוג תוקפם. **ציוד חיוני** - ערכת עזרה ראשונה, פנס ורדיו מופעלי סוללות, תרופות, משקפיים חלופיים, ציוד לתינוקות.

מסמכים חשובים - צילום או העתק אלקטרוני של מסמכים רפואיים, מסמכי זיהוי, מסמכים אישיים ומסמכים פיננסים שיוחזקו מחוץ לבית - לגיבוי.

נועים כרמלי, קב"ט

עמי ואסתר ק'ה פורת עם חלק מנכדותיהן

צילומים באדיבות המשפחה

צ'יפור הנפס

אורנה טל

לאחר עשרים ושש שנים שבהן עמדה בראש המערכת הטיפולית בערבה, אסתר ק'ה פורת ממושב חצבה, יוצאת לגמלאות. שנים של עשייה ומעורבות בתהליכים הרגשיים, המורכבים והעדינים הנוגעים למרחב הרגשי האישי והקהילתי בערבה, הן מסע מעניין ומורכב. ראיון אישי.

אני פוגשת את אסתר ק'ה בתחנה הפסיכולוגית - בחדר העבודה שלה, אותו היא פוקדת בנאמנות כבר עשרים ושש שנים. יוני 2015, כך כתוב על לוח השנה התלוי על הקיר מעל לשולחנה. לוח שנה צבעוני אשר מדפיו המתחלפים בכל חודש מביטים בחיוך פניהם של ילדיה, נכדיה ושל "האיש שאתה"... בצדו האחד של החדר מספר כורסאות כחולות סביב שולחן קטן שעליו תמיד מונחת חבילה גדולה של ממחטות נייר לכל העיניים שמתרגשות וכואבות וזולגות, ומנגד, על הקיר שממול, תמונה שצילם גלעד לבני ובה שתי ידיים רכות מבקשות להגיע ולאחוז בסלע קטן הסבוך בחוטי תיל. תמונה שהיא בעצם סיפור של המקום הזה, של החדר הזה שבו מבקשים ללמוד, לגעת בסלע האיתן ולשחרר את חוטי התיל שלעיתים סבוכים במסע. "את התמונה הזו אקח איתי הביתה בסופה של הדרך", אסתר ק'ה אומרת.

אסתר ק'ה נולדה במאי 1948 וגדלה בכפר ויתקין במשפחה ותיקה ושורשית. בשנת 1966 הגיעה לחצבה במסגרת גרעין נח"ל של תנועת בני המושבים, שם הכירה את עמי שהגיע לחצבה שנה אחת לפניה, ובשנת 1968 זכתה לעמוד לצדו תחת ה"חופה הלבנה" הראשונה שהתקיימה בחצבה. מאז ועד היום, (למעט שנים שבהן הצפינו לסיים תארים אקדמאיים), הם מתגוררים בחצבה, הורים לגדי, רתם והדס וסבים לעשרה נכדים (נכד אחד ותשע נכדות).

אסתר ק'ה החלה את הפרק הראשון במסלול הלימודים שלה באוניברסיטה בבאר שבע בלימודי היסטוריה וחינוך. משם המשיכה במסלול ישיר לדוקטורט באוניברסיטה העברית, שבה גם הצטרפה לסגל המרצים בהיסטוריה.

מלחמת יום כיפור, שהותירה אותה ואת מרבית נשות חצבה לבדן ביישוב בעוד הגברים נלחמו בקרבות, שינתה לאסתר ק'ה את התכניות, והיא הפסיקה את הקריירה האקדמית. בשנת 1979 החלה בפרק השני של הלימודים האקדמיים ולמדה פסיכולוגיה באוניברסיטת תל אביב ובאוניברסיטת בר אילן. הלימודים כללו ארבע שנים של לימודי תואר ראשון, תואר שני בפסיכולוגיה קלינית ותזה. למשך שנתיים מתוך אותה תקופה אינטנסיבית, עברה המשפחה להיות לצדה במרכז והם התגוררו בכפר ויתקין. משנת 1983 לאחר שקיבלה את הסמכתה היא עוסקת בפסיכולוגיה. בתחילת דרכה עבדה ב"שירות הפסיכולוגי" בערבה, אחר כך עברה להתמחות בבאר שבע, שם עשתה התמחות חינוכית.

"שנים אלו היו עבורי שנים של התפתחות מקצועית ועיצוב של דרך ותפיסת עולם טיפולית בשירות הציבורי". בשנת 1992 נענתה לקריאתו של שי בן אליהו ז"ל, ראש המועצה באותם ימים, ל"שוב הביתה" ולהקים מחדש את מרכז השירות הפסיכולוגי שבערבה. המרכז היה במשבר מערכתי באותם ימים וחיבב חשיבה חדשה ומקצועית.

לצד ניהול המרכז המשיכה לעבוד לאורך השנים גם מחוץ לערבה ואף להתמחות בתחומים נוספים הרלוונטיים לתפקידה. תחומים אלה כללו בין היתר התמחות קלינית, רישיון טיפול בהיפנוזה, התמחות בשיטת EMDR, ייעוץ ארגוני למוסדות חינוך ועוד.

את מסלול הלימודים החלה באוניברסיטה בבאר שבע בלימודי היסטוריה וחינוך, ומשם המשיכה במסלול ישיר לדוקטורט באוניברסיטה העברית. מלחמת יום כיפור, שהותירה אותה ואת מרבית נשות חצבה לבדן ביישוב בעוד הגברים נלחמו בקרבות, שינתה את תכניותיה.

מדוע דווקא פסיכולוגיה מכל המקצועות? "כשחשבתי על מקצוע נדרש בערבה, שיאפשר לי להתפתח ולפתח, פניתי לתחום הפסיכולוגיה". לאחרונה היא מספרת, נזכרה שאי שם הרחק בעברה, בהיותה ילדה בגן חובה, נשלחה לאבחון ולטיפול פסיכולוגי. לדבריה הטיפול היה חוויה חיובית בשבילה כיוון שהביא לשינוי חיובי גדול מאוד בהתייחסות אליה כילדה. בדיעבד, ייתכן שחוויה זו השפיעה גם על הבחירה בפסיכולוגיה כמקצוע.

"כשנולד תינוק נולדת אם" (דונלד ויניקוט)

גישתה המקצועית של אסתר ק'ה מושפעת רבות מדונלד ויניקוט, פסיכיאטר אנגלי שחי במאה הקודמת. ויניקוט, שהיה גם פסיכיאטר וגם רופא משפחה, התגורר בכפר קטן באנגליה והשפיע באופן משמעותי על בריאות הנפש

של האוכלוסייה שבה טיפל במשך שנים רבות. גישתו הייתה גישה התפתחותית מערכתית. הוא פגש את מטופליו בנקודות שונות בחייהם ובכל נקודת זמן ייעץ, טיפל ותמך במשברים התפתחותיים נורמאליים ופתולוגיים. על פי משנתו, כשנולד תינוק, אין לראות את התינוק כשלעצמו אלא כחלק מיחידת שלמה של "אם-תינוק", שבה בכל רגע נתון מתקיימות השפעות הדדיות והקשבה להתפתחות הן של האם והן של התינוק. התפתחות המטופל מושפעת מהאינטראקציה שיש לו עם סביבתו, אך דרך התפתחותו משפיעה על סביבתו.

אסתר ק'ה אימצה בעבודתה הטיפולית את הגישה המערכתית-קהילתית, והדבר בא לידי ביטוי בכל מפגש עם ילד או ילדה שמגיעים לתחנה הפסיכולוגית. "כל הכפר צריך להתגייס למען ילד אחד", היא אומרת, "כשיש עבודה טיפולית אינטגרטיבית הסיכויים של הילד להתקדם ולתפקד גדלים". תפיסת יסוד זו הביאה לפיתוח הטיפול המשולב במרכז הטיפולי שמטפל בהיבטים השונים של הילד המתחשבים בצרכיו הגופניים, התחושתיים, הרגשיים והקוגניטיביים. כפועל יוצא מתפיסה זאת, מתקיימים תיאומים ושיתופי פעולה בין כל המטפלים של הילד. הפעילות הטיפולית בתחנה היא בתפיסה מערכתית, כזו שבה גם ההורים וגם מערכת החינוך שותפים ומעורבים בטיפול. אמנם הדלת נסגרת כשהילד יושב בחדרו עם המטפל, אך המטפל אינו פועל לבד ללא מערכת תומכת, הכוללת ישיבות מקצועיות שמטרתן לחזק ולשפר את מרחב הטיפול והתמיכה של המטפלים והמטפלות. אסתר ק'ה מדגישה שבשנים הרבות שבהן ניהלה את התחנה, היא ביקשה בכל ליבה להוביל את התפיסה המערכתית-קהילתית כך שלמרות המגבלות של המסגרות החינוכיות באוכלוסייה קטנה כשלנו, "לכל ילד יש כאן מקום". היא נלחמה כדי שהמערכת תעשה את כל הנדרש לתת מענה מתאים לרוב הילדים. "לא ניתן להגיע ל-100% של הצלחה ומי שלא קיבל מענה, בשבילו זה כאב גדול, אך התפיסה הזו הניעה את העשייה שלי ואני מקווה שהיא תמשיך להניע את העשייה כאן בעתיד".

גישה נוספת מובילה את דרכה והיא הראייה של האדם השלם המורכב ממשאבים ומקשיים. העובדה שיש לילד או למבוגר קושי, מעידה שצריך לטפל בחיזוק ובהרחבת משאביו ולתת מענה טיפולי מתאים לצרכיו. ההנחה היא שבעזרת טיפול מתאים נאפשר לאדם להשתלב בצורה אפקטיבית יותר בחיים. "זוהי תפיסה מאוד בסיסית שלי כאשת מקצוע". לכן על פי תפיסתה חשוב לאפשר טיפול

עסקים עם מעוף מהיום - לעסק שלכם יש בית!

בסניפי המעוף תקבלו במקום אחד את כל מה שצריך כדי להמריא ולהיות מובילים בתחומכם. לרשותכם מגוון שירותים:

- מסלולי ייעוץ אישי בכל תחומי הניהול העסקי
- הדרכות וקורסים יישומיים בהקמה ובניהול עסק, פיננסיים, שיווק ומכירות ועוד
- פרויקטים מיוחדים:

דרום ללא גבולות!

עידוד מסחר מקוון לעסקים בדרום

הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים השיקה לאחרונה את תכנית "ישראל דיגיטלית שכוללת סיוע בהקמת אתר מכירות באינטרנט ומימון של קמפיינים דיגיטליים.

מה מגיע לכם?

מענק של 70% עד 16,000 ₪* להקמת אתר מכירות ולפרסום באינטרנט + ייעוץ וליווי פרטני

קורס שיווק באינטרנט ופייסבוק עסקי (40 שעות אקדמאיות)

יתקיים מ - 26.8.15 במרכז וידור, חצבה
8 מפגשים

*400 ₪ בלבד לכל הקורס - מס' המקומות מוגבל

חקלאים צומחים ביחד!

הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים בשיתוף משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משיקים את תכנית התארגנויות חקלאים המציעה לחקלאים מענקים בשווי עשרות אלפי שקלים ומסלולי ייעוץ לצמיחה עסקית ושיפור כושר התחרות.

מה מגיע לכם?

מענקים של מעל 200,000 ₪ להקמת התאגדות ותפעולה

כנס בנושא התארגנויות חקלאיות וניהול פיננסי במצבי משבר

יתקיים ב- 25.8.15
במועדון עין יהב 10:00-13:00

* השתתפות ללא עלות

למידע נוסף ולהרשמה 076-8844894 | sagitb@4.maof.co.il

מעוף - ההצלחה שלכם, העסק שלנו

במימון ובפיקוח הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה * כפוף לתקנון המענק ט.ל.ח.

הטיפולית שאותה היא מנהלת יש היום שש עשרה מטפלות. בכל שבוע מתקיימים בתחנה מאתיים טיפולים.

"היה ברור לי, בתחילת הדרך, שאם צריך לתת מענה רציני ומקצועי לא אוכל לעשות זאת לבד. כפסיכולוגית חינוכית וקלינית, ידעתי שעלינו לתת מענה הכולל מגוון של טיפולים וגישות ולכן המוטיבציה המשמעותית ביותר לאורך השנים הייתה ליצור מרכז טיפולי מקצועי ואמין שתומך במערכת החינוך. כמנהלת השירות הפסיכולוגי והמרכז הטיפולי מצאתי אוזן קשבת ותמיכה לעשייה למען רווחת התושבים אצל כל ראשי המועצה שאיתם עבדתי לאורך השנים משנת 1992 ועד היום. התמיכה של המועצה לאורך השנים ראויה להוקרה והיא חסרת תקדים", היא מוסיפה בסיפוק. "יש אפשרויות להמשך התפתחות של השירות הפסיכולוגי והמרכז הטיפולי. האוכלוסייה בערבה משנה פניה, צריך להתאים וליזום מענים נוספים".

זו שנולדה ליד הים...

זו שנולדה ליד הים, בכפר ויתקין, וחייה הם גם קצת געגועים לים, מסיימת 26 שנות עשייה במסגרת ציבורית בערבה. אסתר ק', בשתי

"כשהתחלתי לפני שלושים שנה לאבחן ילדים עם ליקויי למידה, ההורים שנכחו באבחון או בשיחות שהתקיימו לאחריו, הביעו פעמים רבות הזדהות עם התחושות של הילדים. הם מצאו עצמם מגלים שאותם קשיים שבאים לידי ביטוי אצל ילדיהם. הם כתלמידים. להם כתלמידים".

ידיים עמלות ובהרבה מסירות ורגישות, בנתה עבורנו בית שבו נשמעים בעיקר קולותיו של הלב. היא אורזת את התמונה היפה של הילד שמושיט ידיים אל הסלע, היא אורזת זיכרונות של שנים כל כך משמעותיות - לנו וגם לה וממשיכה בדרכה האישית והמקצועית. אצל רבים מאתנו בוודאי יישאר מקום בלב שיש בו זיכרונות ממפגשינו עם אסתר ק'. אצל רבים מאתנו יהדהדו עוד ימים ארוכים מילים טובות של תודה.

אסתר ק' פורת באדיבות המשפחה

"אי אפשר לדבר על האוכלוסייה כמקשה אחת. זו אוכלוסייה עם מאפיינים של אוכלוסיית הגירה, המורכבת מאנשים אינטליגנטיים ויצירתיים מאוד, לעיתים חסרי שקט ומנוחה (היום חלקם היו מאובחנים עם הפרעות קשב) שהשתלבות שלהם במסגרות פורמליות הייתה יכולה להיות אולי פחות מוצלחת לו היו נשארים במרכז הארץ. הבחירה בחיים בערבה אפשרה לאוכלוסייה זו מענה וסיפוק בצורך שהיה קיים אצלם ליצור ולפעול ולהצליח במקום חדש שכל האפשרויות בו פתוחות. החיים בערבה מאפשרים הצלחה לאנשים עם יוזמה שחשבו מחוץ לקופסה. כשהתחלתי לפני שלושים שנה לאבחן ילדים עם ליקויי למידה, ההורים שנכחו באבחון או בשיחות שהתקיימו לאחריו, הביעו פעמים רבות הזדהות עם התחושות של הילדים. הם מצאו עצמם מגלים שאותם קשיים שבאים לידי ביטוי אצל ילדיהם אפיינו את הקושי שהיה להם כתלמידים. העבודה עם ההורים, שנותרו ללא מענה בילדותם וסבלו מאד, הביאה אותם למודעות ולהבנה שבזכותה, הם דאגו שילדיהם יקבלו טיפול התואם את צרכיהם. ואכן במסגרות החינוך הפורמלי והלא פורמלי השילוב של ילדים ליקויי למידה כמעט מלא".

עשרים ושש שנים של עשייה כפסיכולוגית בערבה, ונגיעה אחת רכה כמעט בכל...

אסתר ק' מסיימת עשרים ושש שנות עשייה ויוצאת לגמלאות. בתחנה הפסיכולוגית

ותמיכה כבר בגיל צעיר לילדים הזקוקים לכך, כשהשפעת הקושי על החיים עוד מועטה. אין זה אומר שבשלבם אחרים של החיים הטיפול אינו אפקטיבי. "מניסיוני עם אנשים מבוגרים ראיתי שאף פעם לא מאוחר..."

תפקיד גדול (ומורכב) באזור קטן

כיצד נעים בין "תדמית הפסיכולוג" לבין "החיים בקהילה"?

"העבודה הטיפולית של הפסיכולוג מתאפיינת בכך ש'משליכים' על דמותו הרבה מחשבות ורעיונות ותכונות שחלקם מציאותיים וחלקם לא. ה'עמימות' של דמות הפסיכולוג מאוד מרכזית בטיפול פסיכולוגי. דבר זה דרוש והכרחי בטיפול. כאן, בערבה, כשאתה חשוף כאדם וכחבר בקהילה, ועוסק בדברים נוספים ואחרים הקשורים לחיים בקהילה ובמושב, זה מאתגר את המטופל, המטפל ואת התהליך הטיפולי.

"אחת התוצאות של המצב הזה היא העובדה שההתייחסות אליי כאשת מקצוע מורכבת. תמיד יהיו מרכיבים שאינם קשורים למציאות ואין דבר זה פשוט עבורי. יחד עם זאת לאורך השנים הייתי מודעת לעניין והודות למאמץ רב ובזכות המודעות הזו, נעת' במרחב הזה

"ה'עמימות' של דמות

הפסיכולוג מאוד מרכזית

בטיפול פסיכולוגי. דבר

זה דרוש והכרחי בטיפול.

כאן, בערבה, כשאתה חשוף

כאדם וכחבר בקהילה,

זה מאתגר את המטופל,

המטפל ואת התהליך

הטיפול".

מתוך ידיעה ברורה וכואבת שאני משלמת מחיר אישי וציבורי על הבחירות שאני עושה, בבחירת מקום העבודה, בדרכי המקצועית וכחברה בקהילה. הדבר המרכזי שהוביל אותי במהלך השנים היה תחושת מחויבות מאוד גדולה לתרומה ולעשות את כל מה שאני יודעת לעשות בתחום שלי כדי לשפר את הרווחה הנפשית של קהילת הערבה".

"מכל מלמדי השכלתי" (תהילים)

אני שואלת את אסתר ק' על מאפיינים של קהילת הערבה ועל הפרעות קשב וריכוז בקרב האוכלוסייה בערבה.

לא כמו כולם

רינת רוזנברג

פונדק הקילומטר ה-101 של כושי רימון היה מיום הקמתו חלק מהמועצה האזורית חבל אילות. בשנה האחרונה לאחר הבנות שהתקבלו בין המועצות ולאחר שינויים בגבולות המועצה, הועבר שטח הפונדק אל המועצה האזורית הערבה התיכונה. הפונדק - וכל מה שבו - היה ונשאר חלק בלתי נפרד מהאיש שהקים אותו - כושי (שמעון רימון) האיש שהוא אגדה בחייו.

כושי רימון וחמי ברקן צילום: רינת רוזנברג

סיפורים רבים נקשרים אל דמותו של כושי רימון, ואף אחד מהם אינו סיפור שגרתִי. הכול מתחיל בשנת 1939 בחדרה, שם נולד שמעון רימון המוכר בכינויו - כושי רימון. אביו נהרג בטרם לידתו ואימו נפטרה ממחלת השחפת בהיותו תינוק. הוא גדל אצל משפחת ארליך ממושב תל עדשים שהייתה משפחתו המאמצת. בגיל 15 עבר לגור בקיבוץ עין חרוד והשתלב בחברת הילדים. שם, בקיבוץ עין חרוד הכיר את מאיר הר ציון, רמי צור, ישי צימרמן והאחים אופנהיימר שאותם הוא מכנה "האופנהיימרים". החבורה הזו היא שחיברה אותו לטיוולים, למסעות ולהרפתקאות שעיצבו את אישיותו ואת חייו. החבורה הזו שאיתה התבגר גם עיצבה ויצרה בהמשך את המיתוסים, את סיפורי הגבורה ואת מורשת הקרב של הצברים הראשונים בצה"ל. את הכינוי "כושי" קיבל עוד בילדותו בשל צבע עורו הכהה שבלט בסביבה שבה גדל. הכינוי הזה הפך לשמו. היום סביר להניח שזו הייתה עילה לתביעה או לכל הפחות עילה לפתיחתו של דיון ערכי וחינוכי על אפליה, שילוב וסטריאוטיפים. כושי הוא אדם שהכינוי שלו הוא חלק בלתי נפרד מזוהותו. שירותו הצבאי היה שילוב של אומץ, מרדנות והרפתקנות. אחרי הצבא היה מעורב עם גורמים מפוקפקים, התדרדר ואף נכלא בגרמניה לתשע שנים מהן ריצה שש וחצי שנים. בשובו לארץ, בעזרת מכרים וחברים (כאלה היו לו ויהיו לו תמיד), הגיע לערבה והקים את פונדק ה-101.

חברים מהעמק

יש לכושי חברים בערבה, ורבים מהם מפארן, היישוב הקרוב ביותר לפונדק. חמי ברקן הוא אחד מהם. חמי ואני נפגשים עם כושי בפונדק ה-101. ניכר שימי תהילתו של הפונדק, חלפו. בעבר זו הייתה נקודת עצירה מרכזית לנוסעים לאילת וממנה. הרבה דברים קרו שם. למקום הייתה הילה של הרפתקה ויכולת למצוא שם ערבוב מלהיב של יוצרים, הרפתקנים ומחפשי סיפורים, אנשים שחיפשו את עצמם וכאלה שלא רצו להימצא. לכושי יש יכולת לאסוף סביבו דמויות וסיפורים. סיפורים רבים גם נקשרו אליו לאורך השנים חלקם אמת, חלקם בדיה וחלקם משלבים בין השתיים. כבר בתחילת השיחה שלנו הערבוב הזה מוביל את השיחה, כשחמי מבקש לספר על מפגש ההיכרות הראשון שלו עם כושי שהתקיים בימים הראשונים של הפונדק. כושי קוטע אותו בתחילת דבריו ומכריז: "אתה עוד חייב לי! אני ואודי פעם העמסנו לך ולסיגלר בצל

טווס בפונדק צילום: אלכס ליבק

ונזכרים בטיפוסים הרבים שהגיעו וחיו בפונדק לאורך השנים, חלקם היו משונים ולכל אחד היה סיפור משלו. כושי מסכם ואומר, "ספר. אני אומר לכם, ספר אפשר לכתוב על האנשים שעברו כאן בכל השנים. היום אנחנו מוסד גריאטרי..."

פונדק בערבה

מי שהביא את כושי לערבה היה ראש המועצה של חבל אילות אז, דובי הילמן. דובי היה מפקדו של כושי בצנחנים. הוא וחנן דוידסון, שעבד באותם הימים במנהל מרקעי ישראל, דאגו לכך שכושי יוכל לקבל שטח להתיישב בו. זה היה עם שובו מהכלא בגרמניה. הם כיוונו למיקום אחר, מעט מרוחק יותר מהמיקום של הפונדק היום, אבל כושי, כדרכו, ראה את הדברים אחרת וקבע את מקום מושבו הנוכחי בק"מ ה-101 משתי סיבות: הקרבה לכביש והקרבה לבאר מים סמוכה. האינטואיציה שלו הייתה נכונה. פעם היו שני מקומות בולטים לעצירה בדרך לאילת או לסיני בתקופה שמטיילים ישראלים ירדו לשם. פונדק ה-101 היה אחד מהם (השני ביוטבתה, לשתות שוקו...). הרבה אנשים עברו, נכנסו, קנו, אכלו... העסק עבד סביב השעון. כושי מספר שפעל תמיד כדי שיהיו במקום אטרקציות שימשכו את הקהל, גן החיות בפונדק אכלס בימיו הטובים את 'רומבה' הטיגריס, היום הגן פחות אטרקטיבי משהיה בעבר, בעיקר לאחר השריפה שפרצה במקום לפני שמונה שנים. בעבר פעל בפונדק גם מתחם "ג'הארה" ספא לטיפולים במים. עבדו בו גם מטפלות

על המשאית לפני 30 שנה בלילה. לא היה אז תאילנדים, אז אני ואודי העמסנו. מגיע לי איזה ארגז פלפל, חמי". אחרי שחמי מתחייב שאין בעיה - פלפל יש לו בשפע - השיחה ממשיכה וחמי משחזר את הזיכרון הראשון שלו מהמפגש עם כושי שהתקיים בשנת 1982. חמי הגיע לערבה ממושב כפר יחזקאל שבעמק יזרעאל. שלושה חברים מהעמק ואיתם כושי, באו והתיישבו בבית הקטן שלו בפארן. "אתה מכיר את הבן אדם?

"אתה עוד חייב לי! אני ואודי פעם העמסנו לך ולסיגלר בצל על המשאית לפני 30 שנה בלילה. לא היו אז תאילנדים, אז אני ואודי העמסנו. מגיע לי איזה ארגז פלפל"

שאלו. לאיש הזה קוראים כושי רימון והוא חזר עכשיו מגרמניה לאחר שריצה שם כמה שנים בכלא. אנחנו מבקשים שתעזור לו". אמרתי, "בסדר, תגידו מה צריך". הם אמרו, "הוא רוצה להקים פונדק בקילומטר ה-101 וצריך להקים פה משטח בטון ולהתחיל לבנות ולסדר". אמרתי, "בסדר, בן אדם צריך, אני אעזור לו". וכך היה. בהמשך חמי מספר גם על עובדים שהגיעו לפונדק בימיו הראשונים שאותם אירח בביתו ומסכם: "בוויכוח מי חייב למי נראה לי שאנחנו בסדר". כושי וחמי ממשיכים

בכניסה לפונדק הקילומטר ה 101

צילום: אלכס ליבק

מפארן ובהן חגית צורף ואורה ברקן. בימים שהמסעדה הייתה בשיא תהילתה עבד כאן "אינגליש", טבח מעזה שעבד שנים רבות קודם בעין יהב, ולימים עבר לפונדק, "היה הולך עם כובע טבחים לבן והיה מכין סנדוויצ'ים מעולים", חמי וכושי מסכימים. היום יש בפונדק מצפה כוכבים שאותו מפעילה ויני. כושי מספר שויני הגיעה לכאן מהולנד לפני שתים-עשרה שנים, "היא פרופסור בתחום הדינוזאורים, חוקרת מאובנים. היא מצאה לאחרונה מאובן של דג נדיר. היא פה כי טוב לה פה. יש לה שקט, פינה משלה וכוכבים. היא מרצה על הנושא במקומות רבים". מעבר לכך, זהו פונדק דרכים מנומנם שתהילתו ואישיותו של כושי עדיין מעניקות לו את קסמו. כושי מספר שהשנים האחרונות הן בעיקר מלחמת הישרדות. והוא יודע דבר אחד או שניים על הישרדות.

דרך מפותלת

אנחנו חוזרים לסיפור חייו של כושי. שואלים ומנסים לראות את התמונה השלמה. בגיל

שמונה עשרה כושי מתגייס לצבא - ולמרות מה שמקובל לחשוב - כושי לא שירת ביחידה ה-101. כשהתגייס כבר פורקה היחידה. הגיוס לצנחנים התאפשר הודות לרפול (רפאל איתן). "הייתי רזה והייתה לי בעיה רפואית, הפרש

"לאיש הזה קוראים כושי רימון והוא חזר עכשיו מגרמניה, לאחר שריצה שם כמה שנים בכלא, ואנחנו מבקשים שתעזור לו". אמרתי, "בסדר, תגידו מה צריך"

בין גובה למשקל, אבל רפול אמר: יאללה, קחו אותו". במהלך שירותו הצבאי החליט לצאת למסע לפטרה, ככל הנראה בהשראת סיפורי הגבורה וההרפתקה של מאיר הר ציון

לברוח. הגרמנים משום מה כל הזמן האמינו שיבואו מסיירת מטכ"ל לחלץ אותי. הם היו בפרנויה. פתאום באגף הסגור הזה, דופקים לי על דלת התא, הסוהר פותח ואני רואה את חרות לפיד". חרות לפיד היה שם דבר בתחום שחרור ושיקום אסירים בארץ וגם במקרים שבהם ישראלים הסתבכו בחו"ל. במשך שנים פעל בתחום זה וכך גם פעל גם עבור כושי כשנכלא בגרמניה. חרות לפיד שהיה חבר קיבוץ איילת השחר בנה מודל שיקום של אסירים משוחררים בקיבוצים. "חרות נכנס ואומר לי: יאללה, קום. וזהו יצאנו משם. זה הכלא הכי שמור שיש בגרמניה. לא פשוט להצליח לשחרר משם מישוהו, ובטח לא עם מה שהאשימו אותי. אבל חרות היה חוצפן גדול וזה כנראה עזר. הוא התחבר עם המפקד של הכלא, הגיע למשרד המשפטים הגרמני דיבר עם מי שצריך, שכנע והצליח לשלוף אותי החוצה".

במהלך שהייתו בכלא בגרמניה, החליטה

אשתו הראשונה - שהגיעה לישראל מאנגליה - לחזור לאנגליה עם שני ילדיהם והמשק ברם און נמכר. הוא מדבר על כך בתחושת החמצה ותסכול. לא היה לו בית לחזור אליו. וכך בגיל 43 הוא בנקודת ההתחלה שוב, צריך למצוא את מקומו.

אחרי השחרור מהצבא נע ונד בכל הארץ התחתן עם אשתו הראשונה ונולדו לו שני בנים. בשלב זה קנה משק במושב רם און שבחבל תענכים. "היה טוב ברם און. גידלתי דבורים והיו לי 100 כוורות, ואז, נסעתי לגרמניה".

כושי רימון 2015

צילום: רינת רוזנברג

החיים בערבה

השטח שעליו התמקם כושי מיום שהגיע לערבה היה בגבולות המועצה האזורית חבל אילות, אבל קשריו של כושי וחיי השגרה שלו - ומאוחר יותר של המשפחה החדשה שהקים - היו במושב פארן. הילדים הלכו לגן בפארן ואחר כך לבית הספר בספיר עד שאשתו שרה העמיקה את תהליך החזרה בתשובה. כושי מספר ששרה, אישתו השנייה, הגיעה לישראל מגרמניה כדי להתנדב. הוא הכיר אותה כשהייתה מצילה ומדריכת שחייה בעין יהב. לימים החלה בתהליך של חזרה בתשובה, תהליך שהעמיק, ובסופו של דבר גם הביא לכך שעברה לגור באילת עם הילדים. 11 ילדים יש לכושי מאשתו השנייה ועוד שניים מאשתו הראשונה. הוא בקשר עם כולם.

עד היום הוא מקבל את הטיפול הרפואי במרפאה בפארן, ובשנים האחרונות כשבריאותו התדרדרה הוא מעריך את הטיפול

איך מגיעים בשלום? המהירות קובעת את עוצמת הפגיעה

חושבים
חיים

הרשות הלאומית
לבטיחות בדרכים

המועצה האזורית הערבה התיכונה

4 עובדות מאירות על מהירות:

- **המהירות קובעת את היקף הנזק** - ככל שמהירות הנסיעה גבוהה יותר, במקרה של תאונה, הפגיעה הגופנית תהיה קשה יותר.
- **המהירות תורמת להתרחשות תאונה** - אם מהירות הנסיעה גבוהה מהמהירות המותרת או מהמהירות שתנאי הדרך מאפשרים (בהתחשב בתנאי מזג האוויר, כגון: גשם, ערפל ומצב עומס התנועה), הסיכון להיות מעורב בתאונה דרכים גדל.
- **המהירות מגדילה את מרחק העצירה** - במהירות גבוהה מרחק העצירה גדל, והסיכון לפגוע ברכב שלפניכם גדול יותר.
- **המהירות מפתיעה** - בעיר יש לנסוע במהירות המאפשרת עצירה באופן פתאומי. הולך רגל בכביש יכול להפתיע אתכם בכל רגע.
- **למידע נוסף:** www.rsa.gov.il

צילומים: אלכס ליבק

פונדק הקילומטר ה-101 יולי 2015

מאוד. "שבחים ופרסים צריך לתת להם לצוות הרפואי בפארן, למילכה, לרוני ואודי הד"ר וגם לאביב". הוא מספר על הטיפול שהוא קיבל לאורך השנים והטיפול שהוא ממשיך לקבל. לדבריו ללא האבחון של ד"ר הר שמש וההפניה שלו לטיפול הוא היה ודאי כבר מת.

המצב קשה, הוא קשה לכולם, אבל בסך הכול טוב כאן בערבה ובישראל ותרוא מה קורה אצל השכנים. תראו את המצב בעירק ובסוריה. אצלנו טוב וכל עוד המלך בירדן יישאר, אז המצב בסדר

השכנים. תראו את המצב בעירק ובסוריה. אצלנו טוב וכל עוד המלך בירדן יישאר, אז המצב בסדר.

כששכב בבית חולים הגיע אליו יוסי בן ממושב צופר. חבר טוב, בא להיפרד והביא איתו את הקלציום שהוא מייצר. זה מה שמחזיק אותו חי לטענתו. אחרת כבר הייתי מת, לפי מה שצפו הרופאים".

כשאנחנו מדברים על החברים בערבה הוא מדבר באהבה והערכה ובכאב על רמי בר שנפטר לאחרונה "רמי הוא אבידה למושב פארן וגם לי. הוא היה אדם כזה שקוראים לו והוא בא, מפרק, מסדר לנו, יודע מה הוא עושה ופותר בעיות. איזה ידיים היו לו. אבידה גדולה. השאיר אחריו חלל גדול".

אנחנו יושבים עם כושי והשיחה נמשכת, ובחוף אנשים נכנסים ויוצאים מהפונדק, ויש שבאים להצטלם איתו. איש בן 76 גיבור מימים אחרים ושם דבר. את הקסם האישי שלו ואת התמימות, שהיא כמעט בלתי נתפסת, אי אפשר להחמיץ. הוא מספר על הימים שבהם הפעיל בפונדק טיסות "בקאיי", סקרטורונים מעופפים שהיו מרחפים מעל ומהם אפשר היה לראות אפילו את פטרה, על טיסות שביצע מעבר לגבול, ועל הערכתו הרבה לשכנים מירדן. "יש לנו מזל עם הירדנים. תאמינו לי שהם שומרים עלינו יותר משאנחנו שומרים על עצמנו", הוא מוסיף ומתייחס למציאות בישראל בכלל ובערבה בפרט ואומר, "המצב קשה, הוא קשה לכולם, אבל בסך הכול טוב כאן בערבה ובישראל ותרוא מה קורה אצל

פיתול נוסף ומפתיע

כושי הוא אדם אופטימי. מסלול חייו מעיד על כך לא פחות מהדברים שהוא אומר. הוא בטוח שלפונדק יש עוד הרבה מה להציע ושעוד לא נאמרה בו המילה אחרונה. הצעות ויוזמות חדשות מגיעות אליו כל הזמן גם במהלך הפגישה שלנו הוא מקבל שיחת טלפון בקשר להקמה של חוות גמלים בפונדק וייצור של מוצרי קוסמטיקה מחלב נאקות. הצעות כאלה, הוא מספר, מגיעות כל הזמן. שלושים ושלוש שנים כושי יושב בפונדק ועדיין נראה שהפונדק מייצג גם את הצורך שלו בחיפוש ריגושים ונדודים והוא עדיין מחפש את הדבר הבא. ממש לפני פרידה, כושי מספר לנו סיפור

מבט אחר

צילום: גילה טל

אורית כהן אלקיים

לורן סייבל מגיעה אלינו מאוסטרליה. היא מתנדבת פעילה של "שותפות ביחד ערבה אוסטרליה". אין זה הביקור הראשון שלה בערבה אך לבטח הביקור הארוך ביותר שלה. שיחה על נקודות מבט ועל הקהילה בערבה.

בבית ספר יהודי במלבורן; ובימים אלה, מלמדת אנגלית בבית ספר שיטים ובמרכז המשתלמים בערבה". אני מתעניינת תחילה בהיכרות הראשונה שלה עם ישראל ועם הערבה, ולורן מספרת שכשהייתה בת ארבע עשרה ביקרה לראשונה בישראל. ה"דוגריות" (הישירות) שפגשה כאן גרמה לה להתאהב.

"מהיום שעזבתי את דרום אפריקה בשנות ה-90 לא הרגשתי שיש לי מקום בעולם - שייכות." את התחושה הזו של שייכות היא מרגישה בערבה. "אני אוהבת את הקהילה הזו בכל ליבי."

רחוק מהבית

את מסיימת עכשיו תקופה של חצי שנה בערבה. זוהי תקופה ארוכה להשאיר בבית בעל וילדה איך מצליחים לעשות מהלך כזה? "אני חייבת להודות על כך להרולד בעלי, שהבין שיש לי רצון גדול לחיות כאן ושזה חשוב לי מאוד, ובזכותו זה קרה. כשהחלטנו שאבוא לפה לתקופה של חצי שנה, החלטנו שיגיע לבקר. הוא הגיע ואמר 'עד עכשיו הבנתי את הקשר שלך לערבה מהדברים שסיפרת, עכשיו אני יכול להפנים את זה ולהרגיש את זה'. אני מעדיפה לא לדבר על הקשיים בלהשאיר את המשפחה מאחור כי זה מאוד קשה".

ואיך היה להגיע ולהשתלב כאן בחיים? "בביקור הראשון שלי כאן מדובר היה בתקופה קצרה יחסית. זה לא היה ביקור שבו ראו בי חלק מהקהילה אלא ראו בי אורחת והזמינו אותי לבתים ורצו להכיר אותי. הפעם הגעתי למטרה מסוימת. באתי לגור כאן שישה חודשים, ללמד, לחיות להיות חלק מהקהילה ובהתחלה חוויתי מידה מסוימת של אכזבה. אני כבר לא אורחת ואנשים עסוקים, והציפיות שלי שיוזמינו אותי ויהיו איתי כמו בביקור הראשון, פגשו מציאות אחרת, שגרמה לי גם לחשוב עד כמה הקהילה הזו פתוחה לקבל אנשים חדשים". בנקודה הזו היא מוסיפה, "אם אתם רוצים להרחיב את מעגל המורים ואנשי החינוך במערכת החינוך, כדאי לוודא שיהיה מי שיקלוט אותם ויקל עליהם בתהליך

"זה לא רק הישירות שבה קוראים לדבר בשמו. באנגלית ישנו ביטוי 'To call a spade a spade' שפירושו המילולי: 'לקרוא למעדר מעדר' ומשמעותו בעברית 'לקרוא לילד בשמו'. הכוונה היא שאתה לא מייפה את הנושא שעליו אתה מדבר. אז כאן, זה לא רק שקוראים למעדר מעדר אלא גם מספרים לך כמה הוא עולה ואיפה הוא יוצר".

מספר שנים אחר כך, כשהייתה בת שמונה עשרה, חיה בישראל תקופה מסוימת בקיבוץ גבים ונסעה לבקר חבר באילת. האוטובוס עצר בדרך במזנון עין ירב ובעין חצבה. עברו שנים רבות מאז, ולימים הוזמנה לארוחת שבת באוסטרליה אצל טלי בר וונדרס - מתנדבת ב"שותפות ערבה אוסטרליה", ומורה כמוה בבית ספר ביאליק במלבורן. בארוחה פגשה את אורית ויין שהתארח אצל טלי במסגרת ליווי משלחת הנוער מהערבה. אורית סיפרה לה על הערבה והזיכרון שלה העלה במעורפל את אותם מזנוני דרכים (עם השניצל). היות ששמה לה למטרה להכיר משהו חדש בכל ביקור שלה בישראל, סימנה לעצמה את הערבה כיעד. באותו הזמן פרסם משרד השותפות באוסטרליה קריאה לחילופי מורים. לורן הרגישה שזה נכתב בשבילה והחליטה להביא איתה את בתה הצעירה אשירה. הן התגוררו בעין ירב (בחצר של עפר ועפרה כהן) זה היה לפני שלוש שנים וחצי. ככל שחלפו השנים התעצם וגדל הקשר לישראל ולערבה

כמה ימים לפני סיום תקופת שהייתה של לורן בערבה, אנחנו נפגשות אצלי בבית לארוחת ערב שגרתית של סלט ירקות ישראלי עם טחינה בצד.

לו היית צריכה לתאר את עצמך, איך היית עושה זאת?

"לורן סייבל, אימא של אהרן, גלית ואשירה ואשתו של הרולד; מתעניינת מאוד בשפה העברית ובכל מה שקשור בה; מאוהבת בארץ ישראל מאז גיל ארבע עשרה; מורה לעברית

עץ שיטה יחיד ומיוחד

של השתייכות לקהילה.

”רציתי גם הפעם לגור בעין יהב (כי שם החברים של אשירה), אבל לא מצאתי מקום. אז גרתי בצופר וזו הייתה התמודדות חדשה. לא התארחתי כל ערב בבית אחר כמו שהיה בעבר. הייתי הרבה לבד אבל לא הרגשתי בודדה או מבודדת, וזה מוזר לנוכח העובדה שהערבה היא למעשה מקום מבודד. אני מוקירה תודה על ההזדמנות שניתנה לי להיות פה בתקופה הזו. בששת החודשים האלה מצאתי את השקט הנפשי שלי, את האיזון. הקהילה פה נתנה לי באופן מסוים את השקט שלי. אני מתפללת שאוכל להרגיש את אותו איזון גם במלבורן”.

איזון. היה לי מרחב למצוא אותו. במהלך התקופה שלי פה חוותה הבת שלי אשירה שבאה איתי גם היא תקופה משמעותית ביותר. היא הצטרפה לקבוצת שנת בר מצווה. כל ההתמודדות המשותפת של בני ובנות המצווה ושל ההורים הייתה מלאת פרגון ועם המון מעורבות בעלת אופי חיובי וזו עוד דוגמה לתחושת הקהילתיות שיש פה”.

נקודת מבט חדשה

נקודת המבט של לורן בביקור הזה נוגעת גם במציאות המורכבת באזור בשנה האחרונה. ”יש כאן אנשים שבוחרים להישאר למרות הקושי. אנשים מלמדים את הילדים שלהם שעל הבית שווה להילחם. ובמקום רק להגיד ‘המדינה עושה לנו ומקשה עלינו עם העובדים והחקלאות’ (והכול נכון) - חוץ מלהתלונן, הם בונים ויוזמים ומחפשים עוד כיוונים, נהיים יצירתיים והיוזמות שמאפשרות להישאר

”אני מבינה שיש בכל פעם מטרה שונה להגעתי. בפעם הראשונה הגעתי דרך השותפות במסגרת חילופי מורים במטרה להכיר, והמשכתי לעבוד בשותפות במלבורן. בפעם השנייה הגעתי בשנה שעברה לביקור קצר מאוד במטרה להעמיק קשרים מסוימים ולבלות. בפעם הזאת לא ממש ידעתי מה המטרה של הביקור והשהות שלי”

ולחיות באזור ולהמשיך להתפתח, צצות ועולות. בפעם הראשונה שבאתי לערבה לפני שלוש שנים וחצי, הייתי כאן חודש. בדיעבד, הבנתי שאז החל למעשה תהליך של משבר כלכלי. בביקור הזה - שגם היה ארוך יותר - הרגשתי שאני נמצאת בתוכו. ראיתי הרבה אנשים שמחפשים באופן אקטיבי דרכים להתמודד עם המשבר, לעבור אותו. יש פה תחושת קהילתיות, תחושה של ‘כל ישראל ערבים זה לזה’. אני חושבת, מהאזנה לשיחות של אנשים, שאנשים מנסים לעזור לחברי הקהילה בכל דרך שהם יכולים. ההבדל בביקור שלי הפעם - בשונה מהביקורים הקודמים - אינו רק בתהליכים שעברו על הערבה אלא

מצוי גם בנקודת המבט והמעורבות שלי בחיים כאן. בפעם הקודמת חייתי על פני השטח, ראיתי את האטרקציות התיירותיות, רק את הדברים הטובים. הפעם הזו מציאותית יותר. השהות הארוכה הפעם אפשרה לי מבט קרוב ומפוכח יותר. ישנה תחושה חזקה שמדובר בהתמודדות אישית וקהילתית לא פשוטה ויש לכך ביטויים מגוונים ומרגישים את זה באוויר. אנשים מדברים ועסוקים במי עוזב. בביקורים בעבר זה לא היה חלק מהשיח. זה מזכיר לי קצת את גלי העזיבה שחוויתי בדרום אפריקה. אנשים היו מודיעים על כוונתם לעזוב והיו מי שחשו קנאה. היו אחרים שלקחו על עצמם מחויבות להישאר ולקדם שינוי חיובי. לדעתי, הרבה אנשים מרגישים שזה הבית ומוכנים לעשות את מה שנדרש כדי להישאר, וכאן מגיעות היוזמות לעשות דברים שהם לא חקלאות”.

באיזה גיל עזבת את דרום אפריקה ומה זכור לך מאז?

עזבתי בגיל עשרים וחמש. כשחייתי בדרום אפריקה מנתה הקהילה היהודית מאה עשרים וחמישה אלף איש. עכשיו הקהילה מצומצמת מאוד וחיה ביוהנסבורג ובקייפטאון. השיחות דומות כי מדובר בהן בשאלות של האם אני יכול להרשות לעצמי לעזוב? אותם לבטים - לאן נלך? איפה נמצא עבודה? האם נמצא? והאם החיים שלנו יהיו טובים יותר או שעדיף ‘השטן המוכר’? בדרום אפריקה הרוב רצו לעזוב ופה האנשים מחפשים דרכים להישאר. זה לא אותו הדבר לא אותן הנסיבות”.

במהלך ששת החודשים האחרונים לורן השתלבה בעבודה בבית הספר ובמרכז המשתלמים.

לורן מתפעלת מהבוסתן ומהחינוך הבלתי פורמלי שמחבר לסביבה. ”מדברים על צמחים וגם רואים אותם”. הפעילות שמובילה גומר להב מדהימה אותה. ”בבתי הספר שלנו באוסטרליה אפשר לאמץ את הגישה והדרך”. היא מספרת בהתלהבות על עבודת הצוות שליוותה את ההפקה והביצוע של העדלאידע בבית הספר וכך גם על הפעולות שנעשות כדי ללמד ילדים מחוץ לכיתות, בשטח ובטוילים. ”באוסטרליה בבית היסודי יש טיול שנתי בדרך כלל בתוך העיר. אין מה להשוות למה שקורה פה. הפעילות כולה מחברת את הילדים לאזור שלכם. הילדים היהודיים באוסטרליה לא יודעים מספיק על הסביבה. הם בטוחים שהמזון גדל בסופרמרקט. אני

חושבת שהאנשים שמגיעים אליכם ללמד הם בעלי תשוקה לתחום שלהם. אם תשווי את הילדים כאן לילדים בתל-אביב אני חושבת שהילדים בערבה מקבלים חינוך הרבה יותר טוב מהתל-אביבים”.
יחד עם זאת יש לה גם ביקורת על מה שהיא מגדירה כקושי בתחום לימודי האנגלית. ”אני לא בטוחה שהמורים מרגישים שתומכים בהם, אולי כי לא הייתה יציבות בשנים האחרונות בבתי הספר ואולי בגלל שחיקה. צריך לשים לזה לב ולבנות יחד עם הצוות תכניות עבודה מקצועיות וחזון וערכים משותפים לצוות ההוראה”.
ככל הקשור למשמעת וליחסים של סמכות בין התלמידים למורים, ”הדברים שונים מאוד מאלה המקובלים בבתי ספר באוסטרליה.

”ההבדל בביקור שלי הפעם - בשונה מהביקורים הקודמים - אינו רק בתהליכים שעברו על הערבה אלא מצוי גם בנקודת המבט והמעורבות שלי בחיים כאן. בפעמים הקודמות חייתי על פני השטח”.

לתופעות כאלה צריך לתת מענה תקיף ומיידי, לא להיות סלחנים להתנהגויות מזלזלות בבית הספר, במורים ובמקצועות הלימוד השונים”. בנוסף לעבודתה בבית הספר השתלבה גם במסגרת מרכז המשתלמים ולימדה סטודנטים לתואר שני. ”במרכז המשתלמים לקחו אותי לעבודה ותיאור התפקיד היה: יש לנו קבוצת סטודנטים מוייטנאם לתואר שני. צריך ללמד אותם אנגלית. אני מורה לשפה האנגלית, בתנאים אידיאליים עדיף לימוד לאורך זמן אבל תמיד ניתן ללמוד גם בלימוד אינטנסיבי וזה בהחלט מועיל. אני יכולה ליצור תכנית מתאימה ללימוד אינטנסיבי ולהעביר אותה למי שמעוניין בכך זה אפשרי גם בפעמים הבאות שאגיע”.

עץ שיטה בודד

לסיום, אני יודעת שיש לך איזה עניין מאוד אישי עם עץ שיטה אחד מסוים.

”נכון. בפעם שהייתי כאן במסגרת חילופי מורים, חזרתי יום אחד מהשתלמות בבית ספר לעין יהב. בדרך עצרתי את האוטו ליד עץ שיטה בודד שראיתי, ומיד התאהבתי בו.

מורה אחת ראתה אותי בשולי הדרך והתקשרה אליי כי חשבה שקרה לי משהו. סיפרתי לה למרות שחששתי שתצחק עלי, שאני מוזרה וירצו לאשפז אותי. התגובה שלה הייתה מאוד מרגיעה. היא אמרה לי שגם היא הייתה עוצרת ומתבוננת בו. מזה למדתי שבערבה יש שני סוגים של אנשים: אלה שמתאהבים בעצים (בטבע) ואלה שחיים עם מי שמתאהב בעצים”.

ובכל זאת, למה התאהבת בעץ?

”כי הוא שורד. הבנתי שבדרך כלל עצי שיטה חיים בקבוצות, והעץ הזה הוא בודד והזדהיתי עם ההישרדות שלו, עם התנאים הקשים לא משנה מה, הוא שורד”.

חילופי מורים

פרויקט חילופי המורים מתקיים בין שתי הקהילות כבר שבע שנים. שני מורים או שתי גננות נשלחים מהערבה לאוסטרליה בתקופת הקיץ לחודש של עבודה התנדבותית משמעותית ולמידת עמיתים בבתי ספר יהודיים באוסטרליה.

המורים נחשפים לשיטות חינוך שונות, לתפיסות והתנהלות חינוכית אחרת וזוכים לחוויית למידה והעמקת קשרים משמעותית.

עם חזרתם הם מקיימים קשר עם הכיתה/גן המקבילים ומעשירים בזאת את הקהילה האוסטרלית ואת התלמידים בערבה.

מהצד האוסטרלי מגיעים מורים באופן דומה במהלך דצמבר-ינואר לבתי הספר היסודי והתיכון ומסייעים בהעברת תכני לימוד כיתתיים ופרטניים ובהנחיית צוות הוראת האנגלית ביסודי.

בתחילת 2016 נָחַל בתהליך הבחירה של מורים מהערבה לקראת קיץ 2016.

אורית כהן-אלקיים,מנהלת שותפות ביחד ערבה אוסטרליה”

אישון במדבר

אלכס ליבק

אלכס ליבק, בעל מדור קבוע במוסף עיתון "הארץ" ובעל מוניטין רב בתחום הצילום. עבודתו מתאפיינת בהעדר בימוי ובתפיסת סיטואציות וייצוג מציאות המשלבת הומור, אמפטיה ומבט מפוכח. צילומיו היו חלק מפרויקטים רבים, פורסמו בספרים, הוצגו בתערוכות וכמובן בעיתונות. אלכס מעביר קורסים בצילום רחוב וצילום תיעודי. בשנת 2008 זכה בפרס ישראל בתחום הצילום. מנימוקי ועדת הפרס: "אין עוד צלם כאלכס ליבק המעורה כל כך בחוויה הישראלית. הוא ניחן במחויבות ומשמעת, ראייה מקורית ונוקבת, לעתים אירונית של המציאות הישראלית על המובלעות הנדחות שלה. ליבק מצלם מתוך חירות מחשבתית ואמפטיה ומתוך התבוננות פואטית במחוות הרגעיות של המתרחש ברחוב הישראלי".

אלכס עבר לאחרונה להתגורר בערבה ומצטרף למדורי העיתון במדור החדש "אישון במדבר" שבו יביא לנו צילומים מכאן.

ברוך הבא!

פסולת, צוקים. יולי 2015

עשינו עסק ROI

מי אנחנו

רועי (43) וענת (38). הורים לעידן בן 15 רון בן 8 ושירן בת 3. רועי נולד בעין יהב וענת הגיעה מרמת גן, שם הייתה מנהלת חשבונות בחברת היצוא "ריני צ'רי" בבעלות משפחת רותם. שנה אחרי שהכירו, עברה ענת לעין יהב- מעבר לא פשוט לילדת עיר כמזה. ענת הסבה את מקצועה ממנהלת חשבונות לספרית והקימה את מספרת "אופל" בעין יהב. במבט לאחור, המעבר הוכתר כהצלחה גדולה וההחלטה הייתה נכונה. יחד, בשנים האחרונות הקמנו ואנחנו מנהלים יחד את חנות המוצרים לעסקים, ליצירה ולבתי הספר בעין יהב. החנות פועלת יום-יום כחנות קטנה, בחודשי הקיץ אנחנו פותחים מחסן ענק עם יריד גדול לקראת החזרה ללימודים.

מאין הרעיון?

רועי - אני תושב הערבה כל חיי. זמינות של מוצרי צריכה רבים הייתה בעייתית ביום יום. כשחשבת על הקמת עסק, רציתי עסק שיוכל להקל על התושבים וייתן להם מענה טוב, איכותי, עם שירות מנצח ומחירים תחרותיים. בהתחלה כיתתי רגליים בין ספקים, להבין וללמוד איזה מוצרים כדאי להביא לערבה.

הקמנו חנות קטנה, שגדלה לאט-לאט, והיום היא ממלאת מחסן גדול עם מלאי מוצרים גדול בתחומים רבים. בתחילת דרכנו נתקלנו בבעיה שבערבה כמו בערבה הכול עונתי, כן גם הטונר למדפסות ונייר הצילום, וכך מצאנו את עצמנו בחודשי הקיץ כמעט מובטלים. בשלב הזה החלטנו ליישם את מה שלומדים בכל בית ספר למנהל עסקים - להפוך חיסרון ליתרון - והקמנו את "יריד החזרה לבית הספר". יריד ענק שמתחלק לשניים - מתנות ומוצרי יצירה להעביר את ימי חופשת הקיץ, וצידוד לבית הספר לשנת הלימודים.

כיום אנחנו כבר צוות של ארבעה אנשים ומספקים מגוון רחב של שירותים ופתרונות לעסקים השונים בערבה. לחקלאים - מדבקות לקרטונים, מדבקות ייחודיות ליוזר גאפ, שילוט, מוצרי דפוס הכוללים בין היתר פנקסים וצ'קים עם לוגו חברה, ציוד משרדי, מוצרי פרסום וחומות שאנחנו מייצרים במקום. למשרדים ולצימרים - אנחנו מספקים חומרי ניקוי מקצועיים, כלים לשימוש חד פעמי, מוצרי קפה ארוז במנות אישיות ועוד. לגני ילדים וללקוחות פרטיים - חומרי יצירה במגוון ענקי שקשה למצוא במקומות אחרים, מתנות ומשחקי קופסה מותאמים לגילאים השונים... וכמובן ציוד חזרה לבית הספר - שנבחר בתיאום עם בתי הספר.

כשהתחלנו, ניסיתי לחשוב על שם לחברה, כל הפתרונות יחד הביאו אותנו לסלוגן "ROI הפתרון המושלם לעסק". בסופו של דבר, ילדה בת 16 מערד (בתו של מקסים טכנאי המחשבים) הגתה את הרעיון ועיצבה לנו את הלוגו.

רגעי שיא

קבלת המשטח הראשון של כוסות "ערבה זה בטבע שלנו", לוגו ששייך לכולנו - תושבי הערבה - ומודפס כיום על מגוון מוצרים (על כוסות בכל הגדלים, על שקיות סוכר לצימרים ועל קלסרים - ובקרום גם על מוצרים נוספים). פתיחה מחדש של "יריד חזרה לבית הספר" בכל קיץ, וכמובן להצליח לתת מענה לצרכים של כל הילדים עם ההתרגשות לקראת פתיחת שנת הלימודים.

שאיפות לעתיד

להמשיך לתת את השירות המנצח שלנו לכלל הלקוחות ולראותם חוזרים תמיד עם חיוך.

הקיץ הזה אנו אוספים ילקוטים ומוצרים אחרים למשפחות שאין ידן משגת. כל המביא ילקוט בית ספר מכובס במצב ראוי לתרומה, יקבל עשרה אחוזים הנחה בקניית ילקוט חדש. ויש עוד מבצעים רבים.

תעודת זהות

שם: ROI הפתרון המושלם לעסק
טלפון: 052-2556076
יישוב: עין יהב
מוטו: לקנות ערבה, להעסיק ערבה
לנשום ערבה, לחיות ערבה

צפר צמרת על ציפורים וחיות אחרות

עודד קינן

זמרת הסֶבְכִי

הוא קטן וחינני, ושירתו היפה נשמעה ברחבי ואדיות השיטים בערבה, אך היום כבר כמעט לא ניתן לשמוע את הזמר הקסום. סֶבְכִי השיטים, הסבכי הכי שלנו, שחי בין ענפי העץ הכי שלנו, הולך ונעלם.

סבכי השיטים צילום: עודד קינן

John Gerrard Keulemans [Public domain], via Wikimedia Commons

מי שמטייל במדבר חווה רגעים מיוחדים שבהם הזמן עוצר מלכת, רגעים של התגלות וקדושה. זו יכולה להיות זריחה או שקיעה מדהימה במיוחד, שיטפון ראשון, מפגש ראשון עם בעל חיים מפתיע (נמר, זאב, צבוע, ראם) או צליל שובה לב לרגע. אחד הרגעים הללו עבורי היה הבוקר שבו שמעתי לראשונה את סבכי השיטים. זה היה בתקופה שהתחלתי לעבוד עם הזנבנים בערבה, ואמוץ זהבי שלח אותי לעקוב אחר קבוצת זנבנים במעלה נחל שיזף. השמש טרם זרחה, הרקיע היה צבוע בצבעי אדום וכחול ושקט מופתי שרר בשמורה, פרט לבולבולים אחדים ושחורי זנב שהתעוררו מוקדם. ולפתע, מתוך עץ שיטה סלילונית גדול בקע קול מקסים, סלסול

התפוצה של סבכי השיטים משתרע מצפון מזרח אפריקה ועד חצי האי ערב. ישראל נמצאת בקצה גבול התפוצה הצפוני של מין זה. תת המין החי כאן (negevensis) הינו ייחודי לאזור. שמו העברי ניתן לו בשל הקשר ההדוק הקיים בינו לבין נוף עצי השיטה, ואילו שמו הלטיני Sylvia leucomelaena ניתן לו על שם צבעו השחור לבן. סבכי השיטים חי בזוגיות קבועה לאורך כל השנה. בני הזוג לנים יחד, צמודים זה לזה ומרבים לנקות ולסדר זה את נוצותיו של זה. הם ניזונים בעיקר מפרפרי לילה ומזחלים שאותם הם מלקטים בין ענפי השיטה. עם בוא עונת הקינון מתחילים הזכרים לשיר ולהכריז על הטריטוריה שלהם. במקביל בונים בני הזוג את הקן בין ענפי השיטה. עונת הקינון נמשכת מפברואר עד יולי ובמהלכה יכול כל זוג להפריח עד לשלושה מחזורי קינון. בכל מחזור קינון מוטלות שתיים או שלוש ביצים, הביצים בוקעות לאחר כשישה עשר ימים והגוזלים פורחים לאחר תקופה דומה, אך ההורים ממשיכים להאכיל אותם מחוץ לקן במשך כחודש וחצי.

ככל שחלפו השנים, כך פחתו הפעמים שבהן שמעתי את שירתו של הסבכי, ורגעי ההתעלות שהעניקה לי שירתו הפכו לנדירים. בסקר האחרון שבוצע על ידי מרכז הצפרות הישראלי נמצא כי חלה ירידה דרסטית בכמות הזוגות המקננים, וכיום ידוע על פחות משלושים זוגות מקננים לכל אורך הערבה. הסיבה לירידה התלולה במספרים אינה ברורה. סביר להניח כי אבדן בתי גידול עקב התיישבות וחקלאות וכן התייבשות עצי השיטה באזורים נרחבים בערבה פגעו קשות במין מיוחד זה וגרמו לירידה באוכלוסייה המקננת באזור. מבין שלל האזורים שנבדקו, נמצא כי שמורת שיזף היא האתר היחיד שבו מתקיימת אוכלוסיה מצליחה יחסית של סבכי השיטים. בימים אלו אנו שוקדים על סקר שטח מקיף בשמורת שיזף ובסביבתה שיאפשר לנו לכמת את גודל האוכלוסיה באזור, לנטר את מצבה ולנסות להבין מהם הגורמים שתורמים להיעלמותה של ציפור חנינית זו. בינתיים, כאשר אתם הולכים במדבר ועוברים בוואדיות השיטים, הקשיבו לרגע לסביבתכם ואולי תצליחו לשמוע את השירה המיוחדת ומלאת הקסם של ציפור נפלאה זו, בתקווה ששירתה תחזור ותמלא את כל ואדיות האזור...

אם אתם מעוניינים לדעת יותר או לנסות ולצפות בציפור מופלאה זו, אתם מוזמנים ליצור קשר עם מרכז הצפרות בחצבה, ביס"ש חצבה בטלפון 08-65815456/76

אבנים מתגלות

רועי גלילי

מדור על ארכיאולוגיה ואקטואליה

יחסים מסוכנים, מורכבים וארוכים מתגלים בתמר המקראית. מי היו התושבים, מי היו שכניהם ואיפה נמצאים הממצאים הארכיאולוגיים ושכיות החמדה שנתגלו בחפירות במקום.

בצדו של הכביש הראשי לאילת על יד עץ השיזף המפורסם נחבאת תמר המקראית הנקראת גם מצד חצבה: עיר ומצודה מדברית - החשובה ביותר מדרום לבאר שבע במשך מאות שנים לא רק גודלו של האתר (כעשרה דונם) יוצא דופן, אלא גם מספר האלמנטים הארכיטקטוניים שבו. האלמנטים הארכיטקטוניים מאפיינים את הערים הגדולות והחשובות ביותר "בארץ הנושבת": מחסנים וממגורות; חומת אבן כבירה שקו החזית שלה אינו אחיד, מן הסוג המכונה "קדמות ונסוגות"; מגדלי פינה מרשימים; ושער בעל ארבעה תאים מן הסוג המכונה "שערי שלמה". חשיבותו של השער הזה גדולה במיוחד, שכן שערים מן הסוג הזה עומדים במרכז הדיון הארכיאולוגי הסוער על עצם קיומה של "הממלכה המאוחדת" של דוד ושלמה. מסיבה שאיננה ברורה לי די צרכה, נפקדו שעריה של תמר המקראית מן הדיון הזה, ללמדך שגם בארכיאולוגיה, הפריפריה איננה זוכה לכבוד...

חשיבותם של שערי העיר הייתה רבה במיוחד בערי ארץ ישראל וארצות דרום הלבנט. בערים אלה לא היה מרחב ציבורי בתוך תחומי העיר המבוצרת, ושערי העיר הם ששימשו מעין "כיכר העיר" וזירה להתרחשויות. בשערי העיר ישבו ראשי העיר, פרנסיה וגם בטלניה, ושם נערכו המשפטים והפעילות המסחרית. שערים מרשימים כל כך מעידים על טביעת אצבע ארכיטקטונית של שלטון מרכזי ומחזקים את ההנחה שתמר הייתה עיר של ממש ולא רק מצודת דרכים. מרשים עוד יותר מן השער הוא מכלול הגניזה האדומי שנתגלה בחפירותיהם של רודולף כהן ויגאל ישראל בשנת 1993: שישים ושבעה כלי פולחן מחרס ומזבחות אבן, שנמצאו מנותצים

ממצאים מחפירות תמר המקראית. צילום באדיבות רשות העתיקות

עידן "נווה חמציצים", כעשרים קילומטרים מזרחה אל חומתם הבצורה של הרי אדום. שם, מעל ערוצו הכביר של ואדי חנזירה המשקיף אל בתינו, תלויה מצודת "סלע" כקן נשרים על צלעו של צוק מאבן חול אדומה. המצודה הזו הייתה ככל הנראה בירתה הקדומה של ממלכת אדום המסתורית החל מראשית המאה התשיעית לפנה"ס ועד חורבנה בסוף המאה השישית.

סבוכים ונפתלים היו יחסיהן של ממלכת אדום וממלכת יהודה. שתי הממלכות המדבריות הקשוחות הללו חלקו גבול והיסטוריה משותפת במשך כאלף שנים. ממלכת אדום קדמה ככל הנראה ליהודה ומרכזה ההרריים שכנו במצודות הסלע שבהרי אדום. הארכיאולוג הגרמני מנפרד לינדנר גילה בשנים האחרונות כעשרה אתרים הרריים ומבוצרים כאלו. יחסיהן של שתי התרבויות העתיקות ידעו עליות ומורדות אך בדרך כלל הם היו מתוחים. עדויות למלחמות ותקריות גבול אנו מוצאים בתנ"ך ובממצאים ארכיאולוגיים. החשובים שבהם הם קובץ מכתבי ערד שנמצא בחפירות תל ערד בשנות השישים. קו הגבול בין שתי הממלכות עבר במאה התשיעית לפנה"ס בצפון הנגב ודרום הר חברון. הוא השתנה במהלך השנים. לקראת אמצע המאה השמינית לפנה"ס התייצב קו הגבול בבקע הערבה, זוהי ככל הנראה מסגרת ההתרחשויות להקמתה של מצודת תמר המקראית אם כי לא ברור לחלוטין האם היתה מצודה יהודאית או מוצב חזית אדומי. מוקד הסכסוך בתקופה הזו היה ככל הנראה השליטה על הדרך לאילת ולממלכת שבא, שממנה הגיעה הלבונה - חומר הגלם לקטורת ולבושם יקר ונדיר מאין כמוהו. במלכים א' פרק יא פסוקים 15-16 ובמלכים

ב' פרק יד פסוק 7 מתוארות סצנות אכזריות במיוחד: יואב - שר צבא דוד, ואחריו אמציה מלך יהודה מבצעים באדומים מה שהיינו מתארים היום כ"רצח עם". זה היה טבעו האכזרי של המזרח הקדום. חשבון הדמים האכזרי עם האדומים נסגר ונפתח שוב במהלך המרד המר והנמהר של המלך צדקיהו, אחרון מלכי יהודה. האדומים, שהיו שותפים לקשר והשתתפו באופן פעיל בהחרבתה של ירושלים, בגדו במלך במהלך המרד. בראשית העידן הרומי חלה תפנית עלילתית מוזרה ומרהיבה, שכמוה יודעת לייצר ההיסטוריה של עמנו - הורדוס האדומי, שאבותיו גוירו על ידי יוחנן הורקנוס החשמונאי, היה לאחרון מלכיה של יהודה החופשית. אמנם קשה לזקק תובנה אקטואלית פשוטה מיחסים שנמשכו מאות שנים, אך אני מבקש לשים דגש על שתי נקודות חשובות: מן הראוי להשיב למוזיאון ארכיאולוגי שיוקם באדמת הערבה את שכיות החמדה המופלאות של הערבה שנתגלו בחפירות תמר המקראית, מואה, יטבתה ובקעת עובדה - אוויר המדבר ואדמת הטרשים של חצבה יתאים להן יותר מאוויר הפסגות הקדוש והמנוכר של ירושלים. התובנה האחרת היא טריוויאלית אך לא פחות חשובה ונוגעת לחיינו כאן - לזהירות ולחשדנות שעלינו לגלות ביחסינו עם מי שכינה המשורר אורי צבי גרינברג "אדום הבוגדנית".

שירה

אורנה טל

ספרות, אדם וזמן. מילים שירים וגיבורי ילדות. מה בין כושי רימון ליוסי בנאי ולרחל המשוררת.

ושל סבתי. לעיתים גם מצאתי בתוך חרוזיה את כמיהותיי שלי באלו החיים.

לכושי רימון כבר מזמן הפסקנו לכתוב מכתבים, ולאורך שנות ילדותנו ראינו איך הצריף הקטן שלו בק"מ ה-101 הופך לאימפריה גדולה שבה אפילו פעם שאג נמר בתוך כלוב. יוסי בנאי איננו, ורק קולו נצרב על תקליטורים, ו"הסלע האדום" כבר מזמן נבחר לאחד מ"שבעת פלאי תבל". ואנחנו, כמו אז, כשהיינו ילדים, הבנו שמדובר באחת מיצירותיו המופלאות של אלוהים. את ההר הלבן שהופך מידי שנה לסב בודד מקושט בלבן, בוודאי ממשיכים לבקר נכדים ולגלוש במדרונותיו. ואנחנו כבר לא ילדים.

אך לעיתים רק השירים מצליחים במילותיהם הקצרות לנוע לצדנו במרחבים הגדולים של הזמן, ואולי רק הם מגשרים על מי שהיינו ב"שכבר הימים", ומי שהפכנו להיות...

בְּשֶׁכֶּבֶר הַיָּמִים עֲטֹתָהּ נִפְשִׁי אֶרְגָּמָן.
וְעַל רְאֵשִׁי הֶהָרִים
לְאַחֵד הָיִיתִי עִם הָרוּחוֹת הַגְּדוֹלוֹת
עִם צְרִיחַת נֶשְׁרִים.

בְּשֶׁכֶּבֶר הַיָּמִים... זֶה הָיָה בְּשֶׁכֶּבֶר
הַיָּמִים.
הָעֵתִים מְשֻׁתָּנוֹת
וְעֵכָשׁוֹ -
הִנֵּה אֲנִכִּי כְּזֹאת
(רחל)

מועדון ארוחת הבוקר

שחר איתני

מועדון החריימה בעידן /

שחר איתני מנסה לעקוב אחרי שאול גוטמן

פותחים שולחן

צילומים: שאול גוטמן

"בחמש קם צייד
ויצא את ביתו.
אל היער צעד
ודרך קשתו.

עד הערב סבב,
לא הצליחה דרכו.
גם צמא, גם רעב
אחזו אותו"
(אהוד מנור)

הם נפגשים כבר שנתיים בימי שישי בשעה אחת עשרה וחצי (אם פרטי הזמנים לא מדויקים אז, כמו שמתן אביגד אומר, "לא ניתן לעובדות להרוס סיפור טוב"). הכול התחיל כשחבורת גברים רעבים ביקשה להמציא לעצמה פורמט מיוחד משלה שיש בו גם מפגש, גם בירה וגם אוכל משובח לקראת כניסת השבת. זו חבורה הכוללת לרוב חמישה עשר עד עשרים חקלאים מעידן ועד עין יהב. בימים קשים, מצאו עצמם "עומדים חמישה אנשים בגשם ובקור ואוכלים במסירות נפש שאין כדוגמתה את החריימה של מתן". חברי המועדון מתקבצים בחצר של משפחת אביגד במושב עידן. מתן, בעל הבית, אחראי על בישול החריימה. שאול מתאר את מתן כ"איש עם שמחה, נעים להתרועע, שכל רצונו להאכיל אנשים ולראות אותם מבסוטים. איש שמח ומרבה אהבה, אדם כזה ששכנות אתו, מעלה את ערך המשקים במושב".

כעת - לפי הטעם ניתן לטחון ללא הפלפל החריף או להשאיר גם. לאחר הטחינה מוסיפים שיני שום שלמות קלופות מראש שום שלם. מטבלים את הדגים במלח ופלפל. מוסיפים את הדגים לרוטב מבשלים כרבע שעה. מוסיפים כוסברה קצוצה ומכבים את האש.

לארוחת חריימה טובה אין תוספות! רק לחם, בירות ווודקה. אסור שדבר יאפיל חלילה על הטעם המשובח.

מתכון לחריימה של מתן אביגד
הכמויות עבור שש מנות של פילה בורי.
מטגנים בצל אחד קצוץ גס, פלפל חריף שלם אחד.
אחרי מספר דקות מוסיפים 3 פלפלים אדומים חתוכים לרצועות, וממשיכים לטגן מספר דקות.
מוסיפים בין כף לשתיים פפריקה אדומה, כפית שטוחה פלפל שחור וכפית מלח, ניתן להוסיף זרעי כוסברה טחונים ומעט ציפורן. ממשיכים לערבב כדי שהפפריקה לא תידבק ותישרף.
לאחר 2-3 דקות טיגון מוסיפים חצי כוס מים. ניתן להוסיף כף של רסק עגבניות. מוסיפים עוד חצי כוס מים, מתקנים טעמים.

בתיאבון

ביום הולדתו האחרון קנו החברים למתן (ולעצמם...) שולחן אבירים גדול מעץ, שיהיה די מקום לכל הסועדים לאכול בנוח. חריימה אוכלים עם חלה ואת החלות הטטריות מביאים הגברים מעין יהב "כי שם החלות טובות יותר".

יש להם תקווה להמשיך ולאכול חריימה, ושקולם וטעמו של התבשיל יהדהדו למרחקים, כי אחרי הכול אין כמו "שבת גברים גם יחד..."

הגברים המסורים מספיקים לבלוע את הביס האחרון ולאסוף את הילדים מהגן עוד לפני שהגגנת נועלת את שעריה. אלו שאינם ממהרים מוזמנים להישאר עד הפירור האחרון, כוס הבירה או שוט הוודקה האחרונים.

אירועים בערבה

לוח אירועי קיץ

25/8

יום ג' | 21:00 | 25 ש

25/8

יום ג' | 17:30 | 25 ש

17/8

יום ב' | 17:30 | 50 ש

8/9

יום ג' | פרטים בהמשך

5/9

שבת | 18:00 | ללא תשלום

3/9

יום ה' | 17:30 | 20 ש